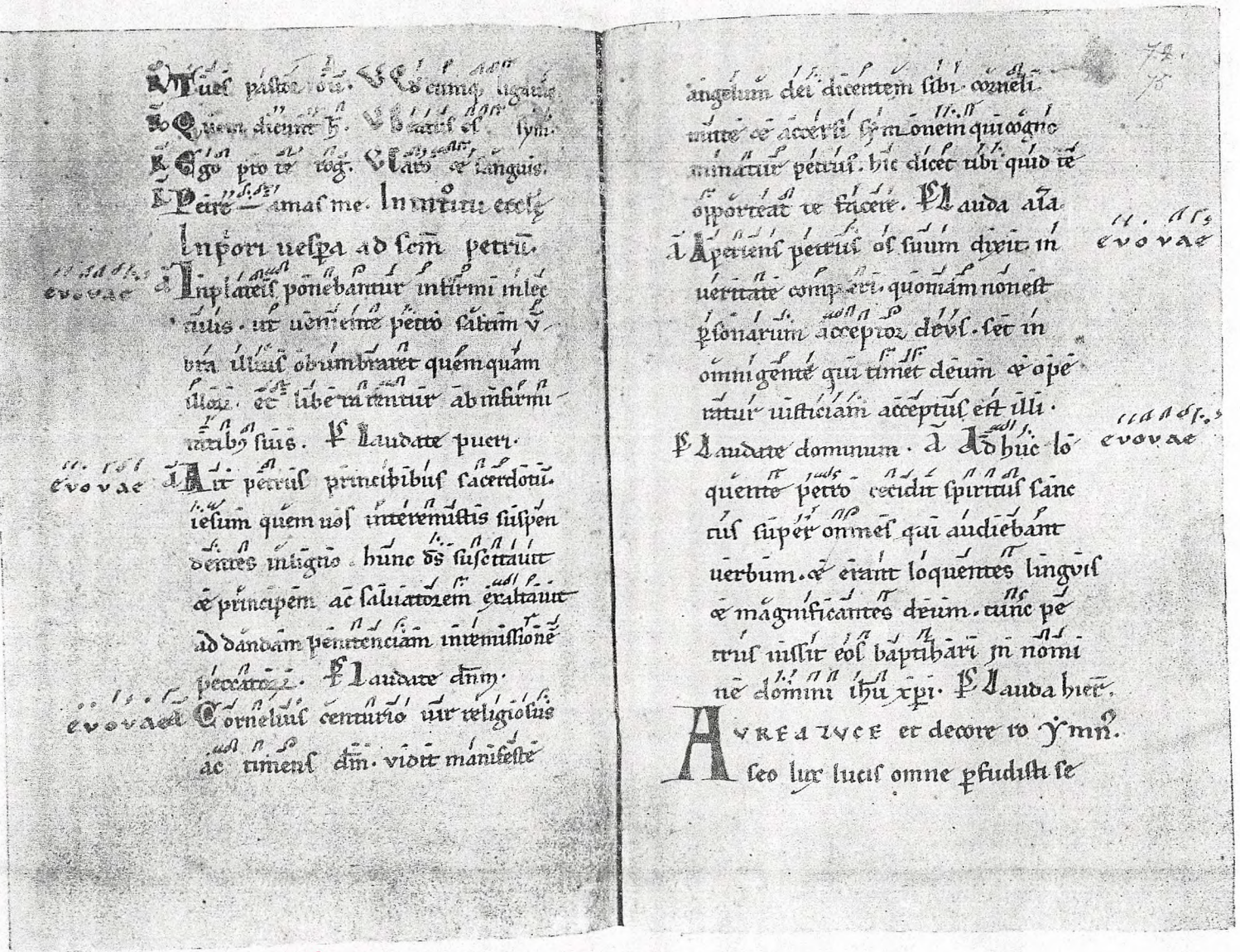
St. Mart, Le ancien Cantatorium

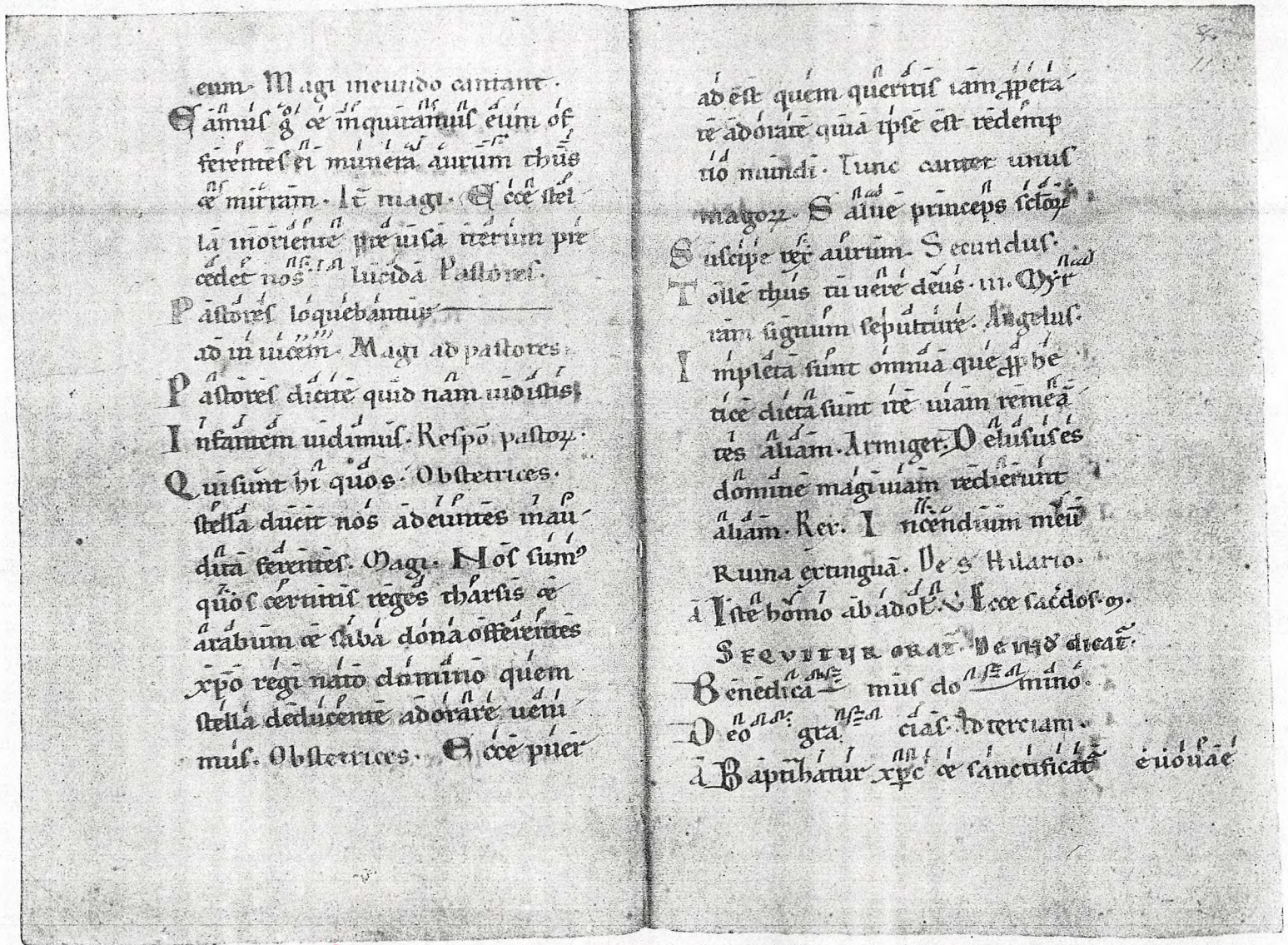
Pl. I

London British Museum. Ms. Add. 23.922.
(fol. 71v - 72r)
[avec la gracieuse permission du Keeper]

A. Wilmart, L'ancien cantatorium de l'église de Strasbourg Ms. Add. 23.922 du Musée Britannique (1928)

Pl. II

eum. Magi ineundo cantant.
Gamus g œ inquiramus eum of
ferentes ei munera aurum thus
æ mirriam. Te magi. Gecce stel
la monstrauit præuisa iterum præ
cedet nos luce da Pastores.
Pastores loquebamur
ad inuicem. Magi ad pastores.
Pastores dicite quid nam uidistis
Infantem uidimus. Respo pastor.
Qui sunt hi quos. Obstetrices.
stella duxit nos adeuntes mau
dita ferentes. Magi. Hos sum
quos cernitis reges tharsis æ
arabum æ saba dona offerentes
xpo regi nato domino quem
stella deducente adorare uenim
us. Obstetrices. Gecce puer
ad est quem queritis iam ppe ta
te adorate quia ipse est redemp
tio mundi. Tunc cantet unus
magor. Salue princeps seculi
Suscipe ter aurum. Secundus.
Tolle thus tu uere deus. iii. Offert
iam signum sepulture. Angelus.
Impleta sunt omnia que ppe be
tice dicta sunt te uiam remea
tes aliam. Armiger. Herodes
domine magi uiam redierunt
aliam. Ref. Incendium meum
Ruina extinguat. Ve s Hilario.
Iste homo ab adol. Ecce sacdos.
Sequitur orat. Dehinc dicat.
Benedicam mus dominum.
Deo gras ciam. Interciam.
Baptizatur xpc æ sanctificat eius aæ

London British Museum. Ms. Add. 23.922.
(fol. 7v - 8r)
[avec la gracieuse permission du Keeper]

F. G. Kenyon, Facsimiles of Biblical Mss. in the Brit. Mus. (1900)
Nr. XVI

INCIPIT EPISTOLA PAULI
AD LAODICENSES.

PAVLVS APOSTOLVS NON AB HOMINE.
neq; per hominem sed p ihm̄ xp̄m. fratrib;
qui sunt Laodiᾱe. Gratia uobis & pax ad̄o
patre & dn̄o nostro ihū xp̄o. Gratias ago xp̄o
pomn̄e orationem meam. quod estis permanen
tes in eo. et perseverantes in operibus eius.
Sperantes promissionem in die iudicationis. Neq;
desituant uos quorundam uana loquentia in
sinuantium se. ut uos auertant auertere euan
gelii. quod ame p̄dicatur. Et nunc dr̄ha &
ut sint qui sunt exme. in profectum ueritatis
euangelii. Deseruientes & facientes benigni
tatem operum. quae sunt salutis utq; p̄manę.
Et nunc sunt palam uincula mea. quę patior
in xp̄o. quibus lętor & gaudeo. Et hoc
mihi est ad salutem pp̄etuam. quod ipsum
factum orationibus uestris. ad ministrante
sc̄o spū siue p̄ uitam siue p̄ mortem. Est enī
mihi uiuere in xp̄o & mori gaudium. Et ip
sum in uobis faciat misericordia sua. ut eande
dilectionem habeatis. & sitis unanimes.
Ergo dilectissimi ut audistis p̄sentia mei ita

London, BL. Add. 11852
215 fol. 9⅛ × 6½ in.
St. Gallen, in der Zt. des Abts Hartmut (872-883)
[Brief an die Laodicäer von Hartmuts eigener Hand]

NISI MESANCTARVM

AUCTORITAS SCRIPTURARUM. & precipue illa ueridica prophetice sententia: qua sacrificio oboedientia prefertur. Adnecessitatem oboedien di constringeret: preceptus uris o scissimi patres. Apologie huiusmodi genus opponerem. Si propheta qui ante quam formaretur in utero Adno electus est. & prius quam exiret de uentre sanctificatus est. dum eum dns spu suo illustrans. uerbi officio man

Add 21170 f. 2 0550710
The British Library
BL
cms. ins.

RITIS BEATISSI

MI GALLI.

COTTIDIE PERMI

RACULORUM SIGNA RADIANTIB;

& longe lateq; circumpositorum aures

fame suae dulcedine mulcentibus. cum

iam post transitum eius anni quadragin

ta fuissent euoluti. Uenit ottauianus par

tium earundem potestate preditus. cum

Add 21170 f. 56 0550710
The British Library
BL
cms. ins.

COPYRIGHT
THE BRITISH LIBRARY

2(50

GITVR
OTMARUS. GENE
REALAMANNORU
ORIYNDYS·INAETATE PYERILI
.f.atre suo rhetiam curiensem per
ductus est· Et inseruitio uictoris
earundem pastium comitis multo
tempore constitutus· & litterarum
scientia sublimatus· uitutū sectator·
morumq, laudabiliuum possessor·
sacerdotii gradum conscendit ;
Et a supra dicto comite benigne re
tentus· cuidā titulo sci florini con
fessoris prælatus est· Cumq, mo
rum eius probitas· & scē uitē mun
ditia· longe lateq, plurimorum

Add. 21170 f. 102 0550710
The British Library
BL
cms.
ins.

COPYRIGHT
THE BRITISH LIBRARY

Hand

FRVCTIBVS EORVM COGNOSCETIS EOS.
Hoc ad uultum nolite attendere. sed ad opera. Et ne
si non uerbis moribus blasphemant.
NVMQVID colligunt de spinis uuas. aut de tribulis ficos.
Nullus sapientium ab hereticis. uel infidelibus flagran
tiam sectatis. aut dulcedinem poterit inuenire ueritatis.
Aliter. spinas reor & tribulos posse significare sceli curas.
Et uitiorum conpunctiones. ut terra tua spinas & tribulos
germinauit tibi. Et cibus uero & uuas dulcedinem nouę
conuersationis quam dns esurit in nobis. & feruorem
dilectionis quę letificat cor hominis.
SIC OMNIS ARBOR BONA. fructus bonos facit.
Mala autem arbor. fructus malos facit. & rt.
Per arborem intellegimus seu bonam seu malam uolunta
tem. fructus autem opera quę nec bonę uoluntatis mala
nec malæ ee possunt uoluntatis bona. quę fit etiam
bona. dum conuertitur ad summū (xpm) & incommutabile
bonū & impletur bono ut faciat fructum bonum.
ac per hoc ē ds auctor omnium bonorum. hoc ē na
turę bonę & uoluntatis.
OMNIS ARBOR QVĘ non facit fructum bonum.
excidetur & in ignem mittetur. quia unusquisq. p
uersus per ualidam iusti iudicii sententiā in gehennę igne
mittetur. qui hic boni operis fructum fecisse ē inuenitur.

decerpta uitiorum eradicatur

Add 23931 44 obs. 710
cms. ins. The British Library BL

ꝙ quando dic̄. n̄ ÷ ut̄ scire. ostendꝫ qđ ipse sciat. s. in execrit nosse aptꝰ ut semꝑ [illegible]
tu iudicis. sic cotidie uiuant. q̄si die alia iudicandi sint. Dem q; ꝓpter ꝙ dicit patrē solū nosse.
in parte cōprehendit ⁊ filiū. omnis enim pater. ⁊ filii nom ÷.

meo. non reuertat̄ ad me uacuum. De die autem illa & hora
nemo scit. & reliqua. Ergo post resurrectionem interroganti
bus de die iudicii apostolis. manifestatus dns respondit. Non ē
uestrum ꝺ nosse tempora. & reliqua. Vnde pactē quod scit. sed ipse
nescire dr̄. quia nescientes facit. l. non eis prodit. quod inuti
liter scirent. Vt incerta de aduentu iudicis sic cotidie uiuant.
quasi die alia iudicandi sint. Sicut enim in diebus noe & ꝛt
ubrium aduentus sui diem. plurimis affirmat exemplis.
cum eundem diebus noe uel loth equiperat. quādo morta
libus reperti nus superuenit interitus. Sicut enim fuerunt
in diebus illis usq; nubentes. & nuptum tradentes. Non hc
uxta uesanū
uxta marcionis & manichei dogma. coniugia uel alimenta
damnantur. sed potius licitorum arguitur usus immode
ratus. Cum superi us gens fames & cetera commemorantur
futura. nunc ea que pacis in ordinasti. Aestimandum ē. uxta
apostolum. quod post pugnas & discensiones. braeuis sub sit
tura sit pax. ut fides credentium comprobet̄. ut rum trans
actis malis sperent iudicem esse uenturum. Vsq; in eum diem
quo introiuit archam noe. Mystice autem archa perfecte
ingredit̄. cum dns eccl̄m in die iudicii presentia suae uisionis
accernus habitator inluserat. Et quis cis hic certantibus.
Luxuriantes insultant. illic coronatis. Aeterna damnatione
plectant̄. Tunc duo erunt in agro ꝺ ꝛt. Sig. eos qui operant
in ecclesiae ministerio. tanquam in agro di. Assumit̄ aute
Duo in agro part̄ inueniunt̄. eundem habentes labor̄. ⁊ quasi par̄ sementē s. fructus
laboris non eque recipientes;

Add 23931 112 055070 The British Library cms. ins.

Z.5.
14

xiiii k Nat scē porcianę urginis.
xiii k.
xii k
xi k Jnafrica casti & emuli qui pignē passionis
martirii consūmār. Scribit cīprianus inlibro
(delapsis.
x k
viiii k
viii k Rom̄ scī urbani pāp & conf. cuius doctri
na multa martirio coronati sunt Ī epi
vii k Jnbritania dep̄ augusti primi anglōr̄ obiit osanna
vi k
v k Parisius germani confessi. Ipso die dep̄
scī iohannis pāp quē qua ostrogoxus erat & Iausti
no impr̄ ostrogoso constantino polim uenienſ glo
riosē susceptus erat. Theodoricus rex arrianus
reuer tentem in rauenna in custrodia tenuit ad
morte usque quē alius aeque catholicus suris pduxit
huius meminit scs gregorius in libro dialegorū cu
ius corpus translatū de rauenna sepultus est in ba
silica scī petri apti v. kl iun. olibrio consule.
iiii k Treuere dep̄s. s. maximum epi & c̄f.

qvo athanasius cū a constantio quereret & de pe
nas honorifice susceptus est

British Library Reproductions
Copyright held by the British Library.
If you intend to reproduce this copy
in any form please contact:
Reproductions Accounts,
Tel: 071-323-7755

EATI

NOSTRI

PATRONI

XPIC-Θ-ω (oisso)

SYFFRAGANTE VITAM DESCRIPTVRVS.

FRATRŸ FLAGITATIONIBVS OBSECVNDA

RE VOLENS. INPRIMIS FANDĒ LECTVROS

quosq; admonere ꝓcurabo. ut fidem dictis adhibeant cōꝑtis. ꝛes magis quam uerba ꝑpendant. quę ut ęstimo inculta ꝛuilia ēe uident. Meminerint q; regnū dī non ĩdoquentię exuberantia. sed infidei florulentia constare. Etnec obaliqua (dicta) scoticae. vilis uidelicꝛ linguę. aut humana (nomina) onomata. aut gentiū obscura locorū mutuocabula. quae ut puto inter alias ecterarum gentium diuersas vilescunt linguas. vtilium ꝛnonsine diuina opꝛtulatione gestarum despiciūt rerum ꝓnuntiationem. Sed ꝛhoc lectorem

COPYRIGHT
THE BRITISH LIBRARY

VICTIMÆ PASCHALI LAUDES
immolent xpiani.
Agnus redemit oues xpc innocens patri
reconciliauit peccatores.
Mors & uita duello conflixere mirando
dux uite mortuus regnat uiuus.
Die nobis Maria quid uidisti in uia.
Sepulchrum xpi uiuentis & gloriam
uidi resurgentis. Et lilia.
Angelicos testes sudarium & uestes.
Surrexit xpc spes mea precedet suos in gal
Credendum est magis soli Marie ueri
ci quam uidentium turbe fallaci.
Scimus xpm surrexisse a mortuis ue
re tu nobis uictor rex miserere.

cms. ins. The British Library 1 2
BL
Add 19769
23v
84514427

39.
18

PROMPTA MENTE TRINI
tati canamus indiuidue.
Patri summo q̄ cuncta ēdidit ūbo.
Et iusq; seō ūunico filio dī.
Uniuersalē pquē parī fecit machinā
Spirituq; qui pceedit abutroq;
Et rōmē bonū fouē augē ādimplē.
His tribus est par ēt simplex unaque
deitas. Iminuī
Nescia crescendi numquamq; uiuē
Absq; tempora regnans temporib;
metas imponens.
Et mortalibus pie quierentibus
ueram condonans.
Quam nobis dare dignetur.

British Library
mss.
Add 19768
23
S4514427

a. Qui eũ dõ deiect sup mun qd unqsq eccl offert
cuius uerbo & potentia facta sunt omia honori
cuius dono pcepimus que ad utr remediũ possi
mus te supplices obnixi ſ pcibus exoraꝫ. ut de
le maiestatis tue hue oblationi fideliũ scificator
ccedis suscipe de manu famulor tuor munus ob
tũ qđ xtua clementia benedictũ in huĩ suarũ ma
nat consecratũ. Sint haec in conspectu tuo libent
cepta sicut quondã abel alumni tui. ut melchi
dech munera tibi placuerint oblata. & quia ob
more tui amoris ecclam tuã summis nituntr de
rare obsequijs tu es dne magna pparuis recõpensa
deuotione tor accipiens peccata dimittas fide eos
pleas indulgentia foueas miseda pregas aduersa
struas pspa concedas. habeant in hoc sclo bone
tionis documentũ. caritatis studiũ sci amoris af
fectũ & in futuro cum scis anglis adipiscant ppcuũ
regnũ. Ordo in dedicatione bãptisterij Primit fiat aqua bene
mipſ sempitne ds fons omnũ uirtutũ ſ dicta eũ laua
& plenitudo gratiarũ dignare hoc uasculũ sacro
baptismatis ppãratũ maiestatis tue psentia consecra
ut qui ubicũq. totus es coram hic adesse te
nris pcib; sentiamus. ℣ At ℟ roptiare
dne familie tue. & benignus humilitatis nre uo
sciſica. & nos in hoc fonte regenerandos
unuersali adoptione custodi. ℣ Tunc aspgat ipsũ

Bened. Baptisterii
Concherii

London BL. Add. 34388, fol. 14r

tua gra fiat æternum. ℣ Hanc igitur
oblationē quā tibi offerimus in huī consecratione
baptisterii. qs dnē ut placatꝰ accipias. & tua pi
tē concedas. ut quoscūq. fons iste lotturus ē omn
criminū ablutione purgent atq. famulis. conditō
mercedē tanti operis pmisseq. rēributionis impe
Multiplica dnē benedictionē tuā. & sps tui p̄ c
munere fidē nrām corrobora. ut qui in hanc flu
enta descenderint eos in libro uitæ ascribi iube
in regno dō patri in resurrectione tradendos ℣
Sequitur benedictio cymiterii ℣ Primitus canant. vii. psalmi poenitentiales
& in circuitu illuminent quatuor candelę. ℣ Postea aspergatur cymi
terium. a qua sca & dicat oratio. &

Deus qui es tu
orbis conditor & redemptor & humani generis redemptor cun
tarūq; creaturarū uisibilū & inuisibilū pfectus dispo
sitor. te supplici uoce ac puro corde exposcimus
ut hoc cymiterium siue poliandrū in quo famulo
famularūq; tuarū corpora requiescere debent po
scirticula hui uitæ labentia sanctificare. purgare
atq. benedicere digneris quiq. peccatōrū remissi
nē p tuā magnā inte confidentib; pstitisti corpo
quoq. eōr in hoc cymiterio quiescentib; & tuba p
archangli hic exspectantibus consolationē ppetua
largiter impertire ℣ Ad

One scē pāt omips
trina maiestas. & una deitas pāt & filius. & sps
iusticie auctor. uenię largitor. bonoꝝ data sci

S.l.4.n.6

London BL., Add. 34388, fol. 14v

XLV Quę mediętates quibus rerum publicarum statibus comparantur.

XLVJ Quod superficies una tantum in proportionalitatibus mediętate iungantur · solidi uero numeri duabus mediętatibus in medio collocantur · XLVJ · De armonica mediętate. eiusq: ꝑprietatibus.

XLVIJ Quare dicta sit armonica mediętas ea quae digesta est · XLVIIJ ·

De geometrica armonia · L · Quemadmodum constituta s. alterinsecus duobus terminis, arithmetica. geometrica. & armonica. in inter eos mediętas alternetur. in quo de eorum generationibus.

LI. De tribus mediętatibus. quae armonicae & geometricae contrariae sunt.

LIJ · De quattuor mediętatibus. quas posteri ad implendum denarium limitem adiecerunt · LIIJ · Dispositio decem mediętatum · LIIIJ ·

De maxima & perfecta symphonia. quę trib; distendit intervallis.

EXPLICIT CAPITVLA INCIPIT LIBER SECVNDVS. QVEMADMODVM AD AEQVALITATEM OMNIS INAEQVALITAS REDVCATVR.

Superioris libri disputatione digestum ē · quemadmodum tota inęqualitatis substantia á principe sui generis aequalitate ꝓcesserit; sed quę rerum elementa sunt · & isdem principaliter omnia componuntur · & in eadem rursus resolutione facta soluuntur · Ut quoniam articularis uocis elementa sunt litterę. ab eis est syllabarum ꝓgressa comunctio · & in easdē rursus terminatur extremitas · Lądemq: uim obtinet sonus in musica · Jam uero mundum corpora quattuor non ignoramus efficere · ꝓtinąq: ut ait lucretius ex imbri terra atq: anima gignuntur & igni; sed in haec rursus eius quattuor elementa fit postrema resolutio · Ita igitur quoniam ex aequalitatis margine cunctas inęqualitatis species proficisci uidemus · omnis inaequalitas ad aequalitatem rursus uelut ad quoddā elementū proprii generis resoluatur · Hocautē trina rursus imperatione colligitur · eaq: ē resoluendi arti datus quibuslibet tribus terminis inaequalib; quidē sed proportionaliter constituta s. id est ut eandem medius

4. Abuno enim termino quisibi ipse inęqualis ē. a omnis sonorum inęqualitas procedit. deinceum ꝓtinus resolutur

inter astra collocatus eo quod iupiter in similitudinẽ aurei imbris se transformans. delusa dane eum genuerit. qui missus a poli decto iussu mercurii accepta a uulcano falce adamantina paera ter faciens ad gorgonas isse phibet. q̃ dum tres sorores fuerint. uno oculo una ui delica & pulchritudine utebantur. quib; uni quę medusa dicebat̃ caput abscidit. & minerue tradidit. quod illa in suo pectore. pseũ ũ intẽ si dera collocasse opinantur. habet aũ stellas in singulis humeris singulas claras. In manu dextera nitidã. i. In manu sinistra. i. In cubito sinistro. i. In gorgonis capite. i. In uentre. i. In dextra parte lumborum nitidam. i. in dextro femore nitidam. i. In genu. i. In sinistra tibia. ii. In gorgonis cr̃ibus. iii. In tibia. i. In sinistro femore. i. In sinistro genu. i. Sunt in sum mo xviiii. Caput aũ & falx absq. astris sunt.

MVSEVM
BRITAN
NICVM

Quas greci a pluralitate pliadas. Latini ab eo quod uere exoriantur. uergilias uocant. Sunt septẽ stellę quarũ septima. ut aiunt aratus. uix uideri potest. quã quidam fabulose gentiliũ p̃ timore orionis fugisse putant. quidam a sole p̃secutam arbitrantur. uocatamq. ẏlectram. quę non sustinens uidere

London BL Harley 3595 HARL 3595 f. 49

quod consstat in minimis numeris. dxxiiii. cc lxxxviii. & dxxxi. ccccc xli. Sed debis quid aristoxenus sentiat q̄ auris; dedit omē iuditiū. Alias cōmemorabo. Hē uoluminis seriem fastidii uitator adstringā. EXPLICITVS DE MVSICA ·I· DE STARMONICA INSTITVTIONE LIBER ·II· INCIPIT LIBER ·III· ℣ I. ADVERSVM ARISTOXENEM DEMONSTRATIO SVE PARTICVLARE PPORTIONĒ. DIVIDI IN AEQVA NON POSSE ATQVE IDEO ENECTONVM.

SVPERIORE uolumine demonstratū ē diatessaron cōsonantiā exduob; tonis ac semitonio. Diapente ů extris; ac semitonio copulari. sed ea semitonia dimidiū toni. integrū n̄ posse pficere. si singillatim considerata tractem. Atq: ideo diapason ad sex tonos nullomodo puenire, sed q̄m aristoxenus musicē iuditio auriū cuncta pmittens. haec semitonia n̄ arbitrat ee. sedm pythagoricos contractiora dimidio. Sed sicut semitonia dicunt. ee ita dimidietates tonoy. De his dē rursus paulisp ē disputandū. demonstrandūq: pur nullā supparticularē habitudinē poto numero posse diuidi. integra medietate. Int̄ duos eni numeros supparticularē pportionē continentes. siue illi sint principales quoy ē unitas. differentia. Minore ē igit diapason cōsonantia sex tonis. Atq: id q̄d sex toni diapason cōsonantiā sup uadunt. siue posteriores. nullus ita poterit medius numes conlocari. ut quā minim pportionē tenet ad mediū. ea mediū teneat ad extremū. Scilicet ut in geometrica pportione. sed aut differentias. aequas facere potest. ut sit aequalitas sedm arithmeticā medietatē. aut armonicam int eosdē terminos medius numerus conlocat facies medietatē. aut quamlibet aliam. quarū marithmeticis fecim mentionē. Quod si id demonstrabit. ne illud quidē estare poterit. sesqui

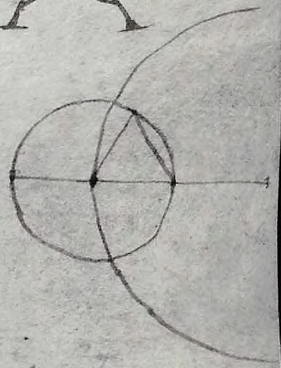
London BL. Harley 3595. f. 58 r°

·I·

Si triangulus equalia latera habeat. qui sub eius basi trianguli sunt equales alter alteri sunt. & equalib; lineis & basib;. & angulis utrique erunt.

Datis trib; rectis lineis que sunt equales. tres uno q̄ datus ē triangulo rectas lineas oportet constituere. quarū duo latera cęteris maiora oportet ee omni fariā supta. ppē hoc q̄d omi ū triangulq. duo latera cęteris fortiora sunt mommē parte susceptā.

Si duo triangula duo latera duob; laterib; equalia habuerint alteri alteri. q̄d angulū angulo maiore habebit eū q̄ sub equali recta linea continet. ita & basim basi maiore habebit.

Si duo triangula duo latera duob; laterib; equalia habuerint alteri alteri. q̄d basim basi maiore habebit. & angulū angulo maiore habebit. eū qui sub equalib; rectis lineis continetur.

HARL 3595 f 58

autem uel ut alii uolunt minutū p coequationē maiorum ē multiplicandū. Et digitus quidem pfecta differentia supponenda. Articulus autē impfecta ē pponenda. et prius semoto integra aduungenda. et haec differentiae. et si forte aliquis secluusse significant quod residuum sit ex diuidendis. Haec ūbreui intro ductione prelibantes siqua obscure sunt dicta uel ne tedio forent praetermissa. diligentius exercitio lectoris committimus. terminū huius libri facientes. et quasi adutiliora sequentiū nos conuertentes. **Explicit lib primus Geometriae**

Superioris ū tractatu uoluminis omnia **Incipit secds.**

geometricae artis theoremata quamuis succinctae tamen sunt dicta. Sed podismorum notitiā hic liber quasi questionarius. et omnium podismalium questionū scrupulositates incunctanter absoluet enodando. Ueteres etenim agri mensores omnē mensurę quadraturā dimidio longiorem latiorem ue facere consuerunt. et quod in latitudine longius fuerit scamnum. et quod in longitudine longius fuerit striga appellare uoluerunt. ut subiecta docet formula.

SCAMNVM.

Scam gac

De mensuris.

Prisci igitur sophismatis cautissimi dispectores duodecim mensurarū genera constituerunt. quib; cum uellent formarū agrorūq. emetirentur areas. quorū haec sunt nomina. Miliarium. stadium. actus. decempeda. quę eadem et pertica. passus. gradus. cubitus. pes. semipes. palmus. uncia. digitus. Miliarium ū quinq. milia pedū. p tensiones habere sancitū ē. Stadium autē. dc xxv. pedes habere constat. Actus trifariā diuiditur. in minimū. in quadratū. in duplicatū. Actus minimus. ui. tantū pedib; in latitudine. et cxx. pedib; in longitudine protenditur. Actus uero quadratus exomi latere. cxx. pedib; concludit. Actus autē duplicatus. ccxl. pedes explicat. Decempeda ped. x. colligit. passus v. Gradus. iis. Cubitus. is. pedes habere dinoscitur. pes autē palmos habet. uij. semipes duos. palmus ū quatuor digitorū p tensione completur. De uncialiū et digitali mensura melius cū deuncialib; et notis et nominib; insequentib; disputauerim dicem. enodaciusq. cum de punctorū minutorūq. subtilitatib. p misserimus eloquemur. Nunc ad sequentis tractat enarrationē redire nos conuenit. si prius quid pes porrectus. quid constratus. quidq. sit quadratus demonstrauerimus. Pes etiā porrectus dr. ubi tantū pedalis mensura in longo p noscitur. Constratus autē pes ille diuidicatur. in quo longitudo latitudoq. consideratur. Quadratus uero pes habetur. ubi trinę dimensionis consideratio in aequalitate censet. Sed iam tempus ē ad id qd instituimus accedere.

De mensura & tribus dimensionibus.

Quamuis etiā in superioris libri principio quid sit mensura generaliter designaremus. libet tamen specialiter huic artis speculatoribus satisfaciendo secdm ullum frontanū geometricę artis inspectorē. puidissimus quid sit mensura definire. Mensura quippe ē complurium. et inter se equalium unius alterius longitudo finita. Geometricę autē artis mensuralis speculatio trinę dimensionis idē longitudinis. latitudinis. crassitudinis. consideratione colligitur. et ut enucleatius resoluatur. Recto. plano. solidoq. dinoscitur. Rectum ē quod longitudine solū mensurando censetur. Vt lineae. porticus. stadia. miliaria. fluminū latitudines. et alia quā plura longa protensione

London BL. Harley 3595, fol. 63r
HARL 3595 f63

[illegible] epm ibi requiescit in pa-
ce. Harsina ũrgo dī. atq; murgmitait pseuerauit
redonis requescit. que a iam fere mortua mor-
tuũ suscitasse. Porro arnolduſ. genuit arnulfũ
epm. Arnulfuſ. genuit flodulfũ. ualdechisum.
& anschisum frēs euſ. Ualdechisuſ quoq; genuit
uuandregisilũ confessorē dñi. Flodulfuſ genuit
martanũ. quē interfecit ebroinuſ. ercriaco pa-
latio. Anschisuſ dux. genuit pippinũ seniorem.
& ducem. Pippinuſ senior. & dux. genuit karlum
seniorē. & ducē. Iterum karluſ senior. &
dux. genuit pippinũ. quē stephanuſ romanꝰ
pontifex cōsecrauit. & unxit in regē. Pippinꝰ
rex genuit domnum karolũ gloriosũ cesarē.
quem leo romanuſ pontifex cōsecrauit. & unxit
ad imperatorē. in ecclā beati petri apli die natis
dñi nri ihū xpi. Karoluſ imperator. genuit
hludouuicũ pissimũ augustũ. Iterũ hludouui
cuſ pissimꝰ augustuſ. genuit tres filioſ ex irmin
garda regina. id est lothariũ. pippinũ. & hlu
douuicũ. Ex iudith uero imperatrice. genuit ka-
rolũ gloriosum regē. Post mortē uero hludo-
uuici pissimi imperatoriſ. hlotharius ante obi-
tum patriſ decem & octo annis unctuſ ad im-
peratorē. contra frēs suos. id ē hludouuicum
regē baioariorꝫ. & karolũ exercituũ duxit.
adiuncto sibi pippino cum equitanorꝫ populo.
in pago autisiodorensi. in loco qui uocatur

London, BL, Cotton Tiberius C XI

Utrecht

[illegible] sibi subiecit. [illegible] pertinuit. ad ultimum
hludouuicus. & karolus hlotharios fugato triumphum adepti sunt. Post cruentissimū uero prelū pace inter eos facta. diuiserunt inter se francoz impiū. Et hlotharius quidē. accepit regnū romanoz. & totā italiam. & partē francie orientalem totamq; prouinciam. Hluodouuicus uero p̄ter noricam quā habebat. tenuit regna que pat̄ suus illi dederat. id est alemanniā. thuringiam. austrasiam. saxoniā. & auaroz. id ē hunoz regnum. Karolus uero mediterraē francie ab occidente. & totā neustriā. britanniā. & maximā partē burgundie. gotiā. uuasconiam. aquitaniā. sub moto inde pippino filio pippini. & inmonasterio sci medardi attonso. Qui postea inde p̄fugā elapsus. aquitaniā regressus multo tp̄re fugiendo ibi latuit. tet̄ūq; aranulfo p̄fecto p̄fidem deceptus. comp̄hensus ē. & ad karolū adductus. siluanectū p̄petuo ē exilio detrusus. Hlotharius uero exirmingarda filia hugonis. tres filios habuit. id ē hlothouuicū. cui regnum romanoz. & italiā tradidit. Alterū aut̄ hlotharium. cui sedē imp̄ialē reliquit. Tertiū uero karolū cum p̄uinciā gubernandā dimisit. Decessit quoq; hlotharius anno incarnationis oñi nr̄i ihū x̄pi. octingentesimo quinquagesimo quinto. imperii siue regni sui. trigesimo tertio. Post cuius obit̄ karolus filius ei⁹. qui p̄uinciam.

London, BL, Cotton Tiberius C XI

London, British Library, Cotton Tiberius C XI

minuit figuratum complectens. aureo. Maq;
quarta ē dicta ē Imperij Suus. a hīc heredes
suos. atq; inele.mosinā diuidendo partis augmto
eō constituit. Hanc cōstitutionē atq; ordinationem
coram epīs abbatib; comtib;q;. qui tunc p̄sentes
ēē potuerunt. quoz;q; hic nomina descripta sunt.
fecit. atq; constituit. Cpī. Hildebaldus. Richol-
fus. Arnus. Wolfharius. Bernonus. Waldradus.
Iohannes. Theddolfus. Iesse. Herro. Waldgaud.
Adalf. Fridegisus. Adalungus. Ingelbertus.
Irmino. Comit. Yalah. Megenhere. Otul-
fus. Stephan?. Vnruocus. Edo. Ercangarius.
Geroldus. Bero. Hildegern?. Hroccolfus. Hec om-
ma filius eus blodouuicus. qui ei diuina uis-
sione successit. inspecto eodem breuario quā
celerrime poterat. post obtū ei? summa deuo-
tione adimplere curauit. ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊ ⁊

Prosapia Regum Qualiter a beato Arnulfo.
usque in hęc tempora Genti constant. uel quo
tempora regnum Francoz amplauerint. breui
ter hic adnotata habetur. ⁊.

Ansbertus qui fuit ex genere senatorū. uir no-
bilis. ac mutus diuitiis pollens. accepit filiā
Blo tharii regis francoz nomine blithild. ac
habuit ex ea tres filios. ac unā filiam. Primo
genitus ei?. arnoldus. Secundus ferreolus. Ter-
cius modericus. Quarta puella tharsia. Ex qui-
b; ferreolus epūs in uitedia ornatus est. Ubiq;
martirio coronatus. quiescit in pace. ubi mul-

[illegible] ei hoc ẽ pmicia inter se disputant. Ludouuicus autẽ rex noricoꝝ. idẽ baioariorꝝ hluthouuici impatoris filius. anno incarnationis dñi. octingentesimo sexagesimo quinto. post festiuitatẽ paschalẽ regnũ suũ inter filios suos diuisit. Et karlomanno quidẽ dedit noricã. id é baioariã. & marchas ctra sclauos. & langobardos. Hluthouuico uero. turingiã. austrasios. francos. & saxoniã dimisit. Karolo quoq; alemanniã. & curuualã. id é comitatũ cornu galliẽ reliquit. Ipse tamẽ hluthouuic⁹ sãp filios suos. felicit̃ nunc principatũ tenẽs. anno incarnationis dñi. octingentesimo sexagesimo nono. Et post hec obiit hluouuic⁹ rex. anno dñicẽ incarnationis octingentesimo septuagesimo sexto. cũ regnasset annis quinquaginta quattuor. Karolus autẽ rex occidentaliũ francoꝝ. anno trigesimo sexto. regni sui. in italiã pgens. orandi causã ad limina apostoloꝝ puenit. ibiq; a cuncto popto romano imperator eligit. & a iohe papa in impatorẽ consecrat. vm. kl ian. anno dñicẽ incarnationis. octingentesimo septuagesimo quinto. Inde in galliã pspere reuersus ẽ. Anno quoq; regni sui trigesimo octauo. & impii tercio inchoante. in italiã rerũ prexit. & colloquio iohannis pape usus. in galliã reuertens transcenso cunso monte pcepti luminis caruit usu.

London, BL., Cotton Tiberius C XI

aus Utrecht

London, BL., Cotton Tiberius C XI

[illegible] anno dñi
[illegible] octingentesimo septuagesimo septimo. cui (sui)
successit in regno filius ei⁹ hludouuic⁹. Deinde anno
regni sui sexto. nec dū explevo isdē hludouuicus.
obiit compendio palatio. v. idus apl. indict⁹ duo
decima. anno dñi. octingentesimo septuagesimo
nono. Deinde filii eius hlotho uuic⁹. & carlomann⁹
regnū eius inter se dispertiunt. Predictus uero rex
hludouuic⁹ in pago uiminaco cū northmannis bel
lū gerens triumphū adeptus ē. & non multo p⁹
obiit. iii. nonas. anno dñi octingentesimo octuage
simo primo. indict. xi. Regnauit annos duos.
menses tres. dies uiginti quatuor. Cui successit in
regno frē eius Karlomannus. Regnauit annis
tribus. & diebus sex. Deinde ineuuelina saltu in
monte aerico a fero singulari pcussus. obiit anno
dñice incarnationis. octingentesimo octuagesi
mo quarto. indictione sexta. iii. id decembris.
Deinde karolus caluus. rex suauor. filius lotho
uuici regis noricor. monarchiam tocius impii
francor. & romanor. assumit. anno uerbi incar
nati octingentesimo octuagesimo quinto. indic⁹
xi.

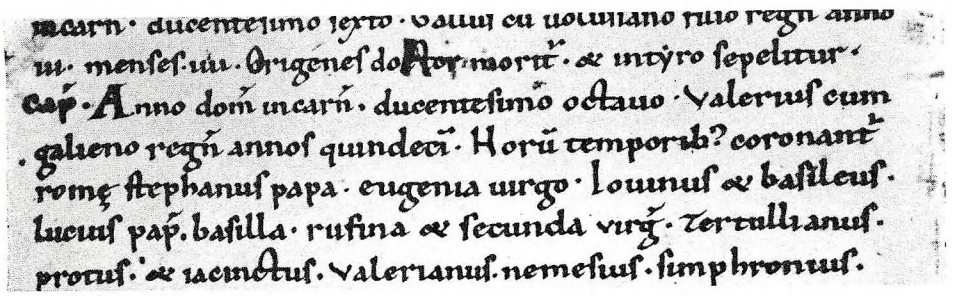

Abb. 2: London, British Museum, Cotton Tiberius C XI fol. 49v

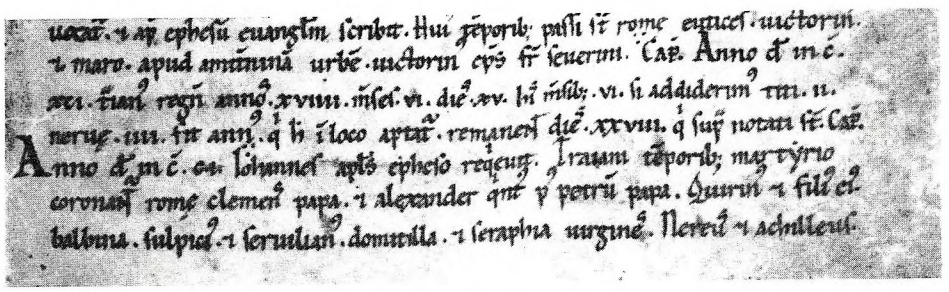

Abb. 3: Trier, Stadtbibliothek, 1286/43 8° fol. 2r

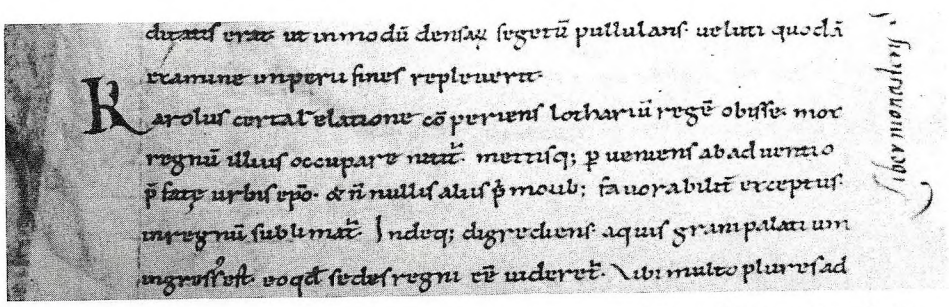

Abb. 4: Köln, Historisches Archiv der Stadt, Chroniken und Darstellungen 262 Bl. 7v

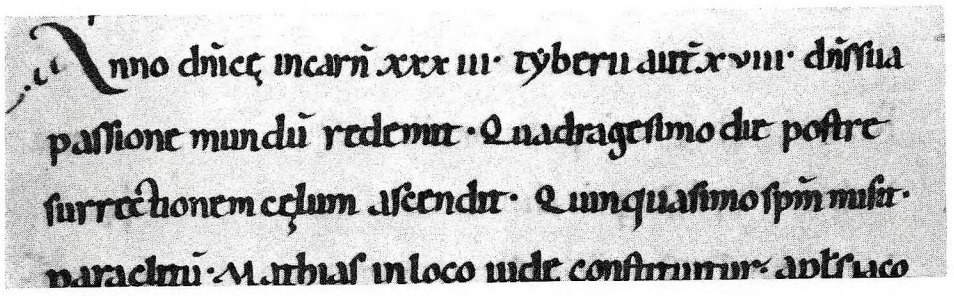

Abb. 5: Paris, Bibliothèque Nationale, lat. 5922 fol. 106v

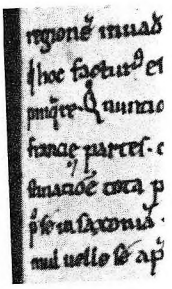

Abb. 6: Durhar

Abb. 7: Vatic

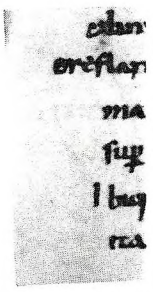

Abb. 8: Einsi

Abb. 9: Kar

W.-R. Schleidgen, Die Tabulierungsgesch. d. Chronik des Regino v. Prüm (1977)

dem imp̃ris nom̃ a p̃sule sedis aplicę iohis ingenti pretio emerat. reg-
nũq; italię magis intranseundo uidit. quã fruendo potit ẽ. ab ur-
be roma in barchã reuersus. bosoni germano richildis reginę hur
mirgardã filiã luthouuici imp̃ris in matrimoniũ iungit. Dies nup
tiarũ tanto apparatu tantaq; magnificentia ludoq; cęlebrat ẽ. ut
hui cęlebritatis gaudia modũ excessisse ferunt. Dedit insup eide
bosoni puintiã. & corona in uertice capitis inposita eũ regẽ ap
pellari iussit. ut more priscoq; romanoq; regib? uideret domi
nari. Et uolutis deinde paucis dieb? papiã ingredit. in qua cum
disponendis publicarũ rerũ negotiis animũ intenderet. repente
nunciatũ ẽ ei carlomannũ cũ ingenti armatoq; multitudine
langobardoq; regna introuisse. Qui ex pauore solit? ticianũ padũq;
transit. & summo annisu in gallias repedare contendit. S? prius-
quã alpiũ p̃minentia iuga angustaq; itinera attingeret ęgritu
dine pulsat? quã p̃tin? mors sub secuta finẽ uitę inposuit. Est
autẽ fama qd a quodã iudeo quocabat? sedechias poculũ ei ppina
tũ sit. q ei familiariu? adherebat. eo qd in medendis corpoq;
passionib? singularẽ experientiã habere diceret. Porro hec
sicca planta erat. & magicis p̃stigiis incantationib? q; mentes
hominũ deludebat. Obiit ũ. u. non oct. Corp? ei? leuatũ
in feretro a suis extra italiã deportatur. S? q fętor intolera
bilis ex putredine cadaueris baiulantes grauabat. cõpulsi ft
illud terrę cõmendare. P? aliquantos annos ei? ossa transl̃ata
ft. & parisius in monasterio sci dionisii honorifice sepulta.
Cui successit in regnũ filiu? lothouuic?. Anno dom dcccc. octin
gentesimo lxx septuagesimo viiio. Et eclipsis lunę magna facta ẽ.
mense oct. die sexto xvi decimo. Item eodẽ mse eclipsis solis
accidit. die xx uigesimo viii nono circa horã nonã. Paucis intiec-
tis dieb? luthouuic? rex fili? caroli q balb? appellabat?. eo
qd impeditioris cẽt eloqui ab hac luce subtract? ẽ; fuit
ũ iste princeps uir simplex ac mitis. pacis. iusticiq & religi
onis amator. Habuit autẽ cũ adhuc iuuenilis ętatis s

201.
Mort

2 mortes

Sycophanta

2 Mortes

British Library Reproductions
Copyright held by the British Library
If you intend to reproduce the copy
in any form please contact:
Reproductions Accounts,
Tel: 0171-412-7755

cms. ins. BL The British Library
Add. 10940
f. 102v
0550710

asuperioribꝫ. adiuuet. adcognoscen
dã & adprapiendã grãm dĩ. qui
non ad eandem puro affectu infe
rioresadiuuerit. Ita depeccato
nrõ qd inhomine peccatore. ipsã
naturanrã cõmisit. & genus hu
manũ factũ ẽ magnũ decus orna
mentumq. terrarũ. ettã decenter
diuinꝫ prudentiaꝫ paratione
administratur. ut arsin effabilis
mediane. Ipsã uitioꝝ foeditatẽ
innesão quãsuigeneris pulchritu
dinẽ uertat. & qm deauc tortauis
beneficentia quantũ inpsenti satis
uisũẽ. locutusum. uideam quaten
ratio possitꝫ pgredi auisibilibus
adinuisibilia. & atemporalib. ad
aeterna conscendens. Moneni frus
tra etimanitẽ intueri oporteat pul
chritudinẽ caeli. ordinẽ siderũ
candorẽ lucis. dieru ẽt noctium
uicissitudinẽ lunę. menstrua cur
ricula. anni quadrifarũ tempe
rationẽ. quadri pertitis dentis
congruentẽ. tantãum seminũ
species numerosq. gignentium.
& omã insuo genere modũ ppũ
naturãq. seruantia. Inquorũ
consideratione. nonuana experi
tura. curiositas exerendaẽ. sed
gradus adinmortalia. & semp
manentia. faciendus. Proximũ
ẽ enim attendere. quae ista fit.
natura uitalis. quaecuq. istasen
tit. quaeꝫ pfecto qm uitã dat. cor
pori. prestantior eo sit. necesse ẽ
Moneni qualiscuq. molis quan
quã ista auisibilis lucę pfulgeat
suauitate & magnitudine humanae
quelibet nãq. uitasubstantia
cuilibet nonutique substantiae
naturę lege ꝑponit. sed quia
irrationalia quoq. animantia
uiuere atq. sentire nemo ambi
git. illud in animo humano. pr
stantissimũ ẽ. non quo sentit.
sensibilia. sed quo iudicat.
de sensibilib. Sed euidenter
aeriis & aeris corporibus sensib;
aeriorib; corpora attingunt.
plerecq. bestiae quã homines.
Sed iudicare de corporib; non
sentientis tantũ uitę. sed ali
quo modo animantis ẽ. quam ille ayent.
nos excellimus. Tam uero illud
uidere facillimũ ẽ. prstantio
rẽ. eẽ. iudicantẽ. quã illa res ẽ
de qua iudicat. Consolũ aut
rationalis uita desensibilibus.
sed de ipsis quoq. sensibus iudi
cat. aut in aqua remũ infixe
rũ oporteat. apparere cum
rectum sit. & curuata. poculos
sentiri necesse sit. qm ipse

BSL nec ergo non seruam usq̃
mandata dñi · nec sum usq̃
q̃ sursum ipse de nobis testimoniu
ferat dicens quia uos non estis
de hoc mundo · spes ei par tici
pium habere non possumus q̃
GGD mi timere est nulla q̃ facien
da sunt bona pterire
AGD iligendi sunt inimici quia
donec manent semp mecum
est utrum uoluntate sint in
H melius mutandi
GG Difficile quippe est ut quã liba
recta denuncians p̃dicator
quis diligitur libenter audi
atur

codex sancti maximini si quis
abstulerit tectum moriatur

cms. ins. The British Library
Add. 10940
f. 6v
05507/10

ꝯ ...ra quippe interro
gat. ... si quis aliquis
ueprecit. xmat.

ꝯꝯP oe ne sep̄ epulas loquacitas
sep̄tus. cuiq. uehitur refici
Lingua defrenetur.

ACP ac contra di. ad pastitentiam
mutat malos. sicut flagellū
di. ad poenitentiam erudit
bonos. itemq; misericordia di. fouen
dos. ample. stitur bonos. sicut
seueritas di. puniendos corri
pit malos.

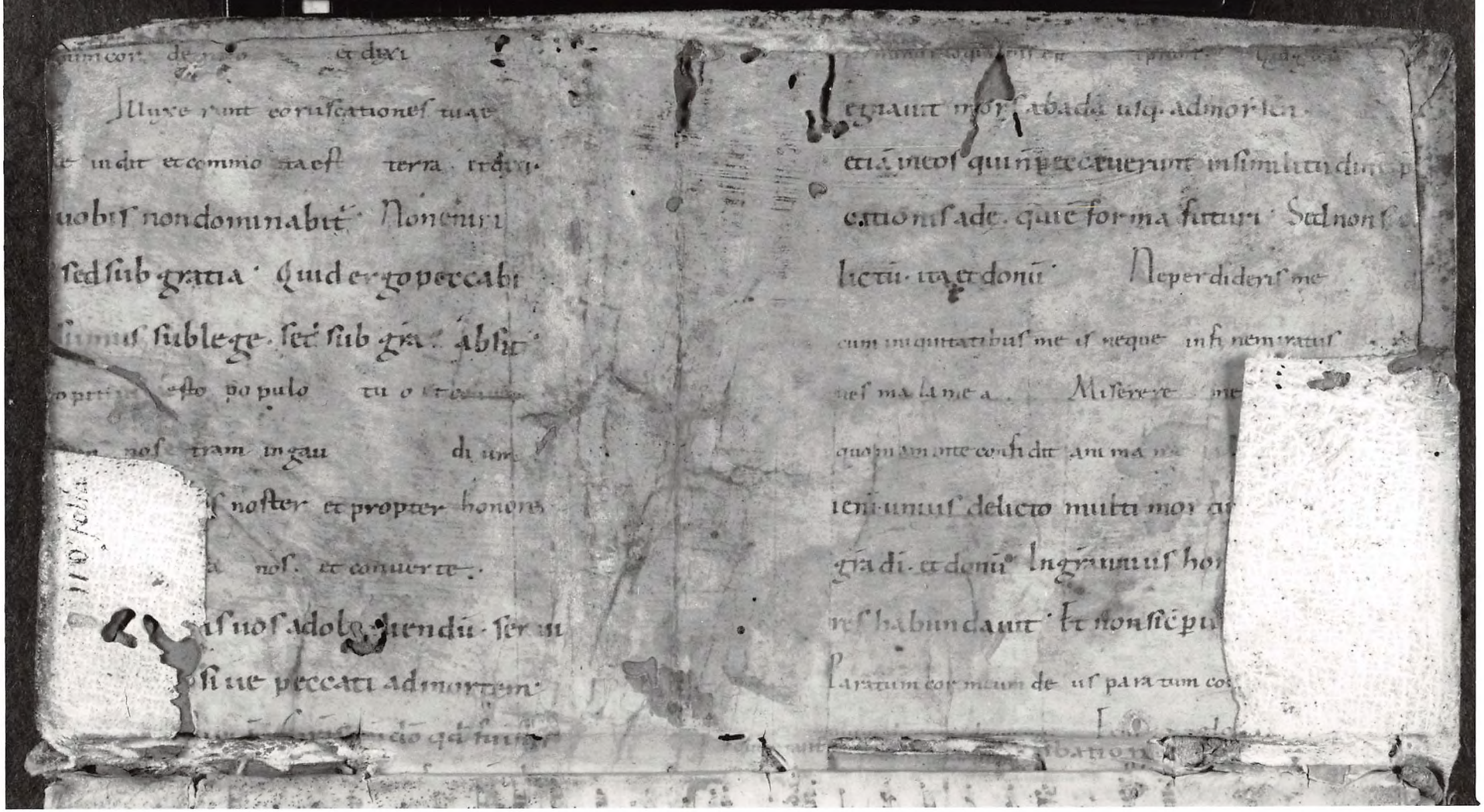
ꝯꝯ Plerūque nos cum rectitudinē
nostrę exsequimur mansuetu
dinē relinquimus. Cum
mansuetudinē seruare cupimꝰ
nostrę rectitudinē declina
mus.

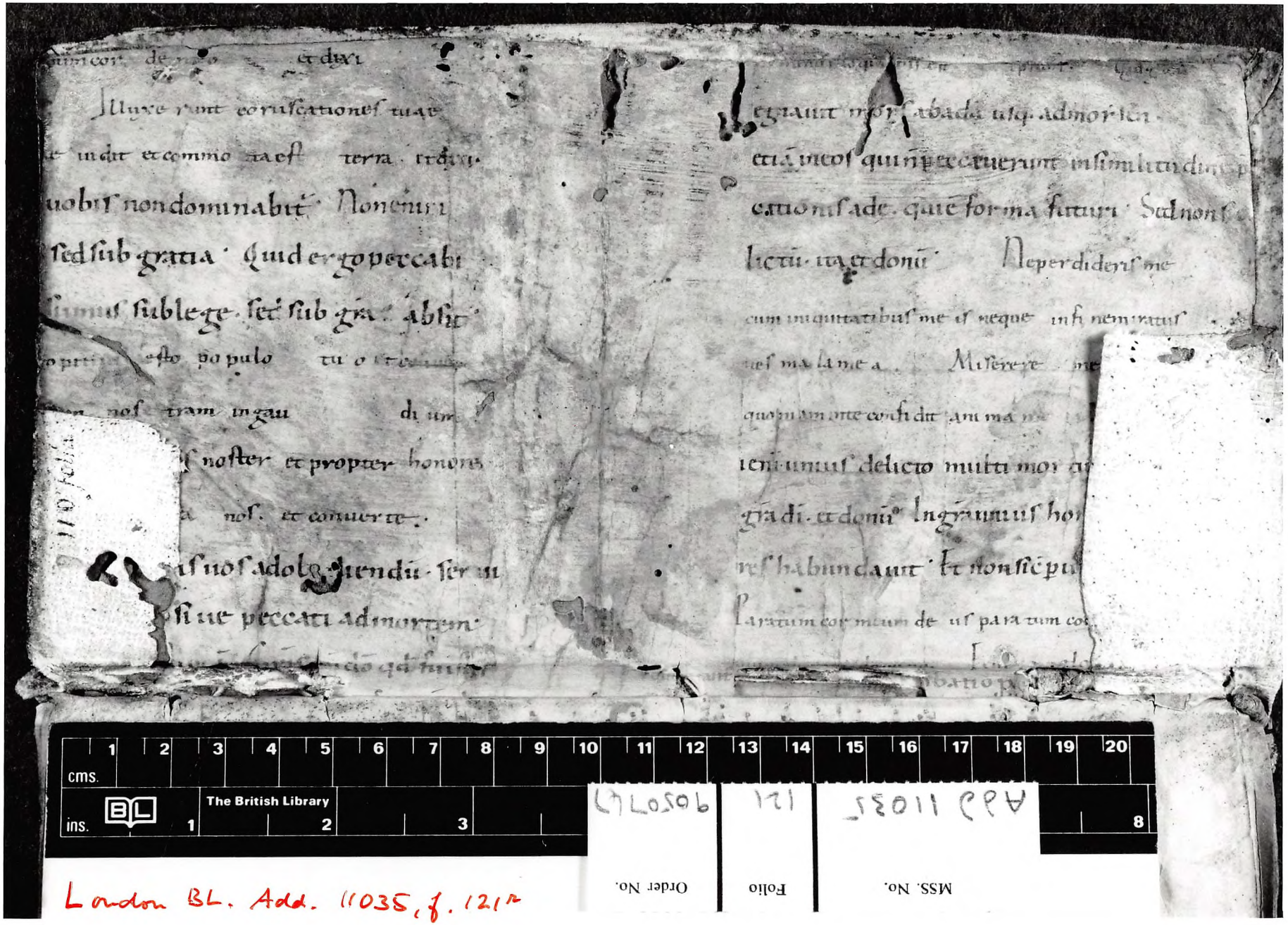
ꝯR ...mus quis dedo loquitur
...ra necesse est. ut quic
quid audientium mores instrue
rimur. et hunc rectū loquen
di ordinē deputa.

ꝯR Q uis pūs cōplent sunt sic man
suetudinis simplicitatis inser
uiunt contra culpas delin
quentiū uerā zelo rectitudinis
accendant.

Q uis quis enim in cogitatione
a rectitudine exorbitat. inte
nebris peccat.

MSS. No. Add 11035 | Folio entire inside of back cover | Order No. 8451427

London BL. Add. 11035, f. 121r

British Library Reproductions
Copyright held by the British Library.
If you intend to reproduce this copy
in any form please contact
Reproductions Accounts,
Tel: 071-323-7755

London BL. Add. 19967

MSS. No. Folio Order No.

aliq̃n ñ ultra .xxvi. annis secdm sulpiciũ recte. nec Lxxxvi. anno etatis sue obiit. ga. Lv. æ xxvi. faciunt. Lxxxvi. dũ ñ amplius incatholo regũ inueniant. g. æ viij. ap̃mo anno exq̃ulian̄ cesar ac̃stantio secdm romanã hystoriã ordinat. ẽ usq; ad. xv. annũ ualentiniani q̃ ẽ ultim̄ iuxte æ p̃cipat. ei. Ojulriũ g discordat sulpic. æ gallus. dũ ille martinũ. xxv. annoz sub uliano cesare dicat arma ap̃d wangionẽ abdicasse. æ iste affirmet eũ sub ualentiniano ep̃atũ ascendisse. Aut g secdm sulpiciũ ep̃atũ sub ualentiniano ñ ascendit. aut iuxta gallũ. xxv. annoz sub uliano cesare arma ñ abdicauit. aut certe secdm ggg. ñ sub archadio æ honorio. Lxxxvi. anno etatis sue obiit xxvi. aut̃ pontificat. sui. attico æ cesario ẽ sulib. l. g. qd discrepantias gallı æ sulpicij habem. nẽ sulpicij æ ggorij uideam. q̃ qa sulpic. sub uliano dicẽ martinũ. xx. annoz arma abdicasse æ ggg affirmet eũ. Lxxxvi. etatis suę anno archadio æ honorio p̃cipib. attico æ cesareo ẽ sulib. obiisse uideam. iuxta; si ipsi anni ẽcordent. S; qa ex̃pta historia un. ij. capt̃lo. x. libri luce clarr. patet. qd archadij æ honorij anni. ij. ẽ attici æ cesarij ẽ sulat. qo obiit martin. æ sic pomia euidens sulpiciũ est sic cũ gallo sic ej ciũ ggio discordare. cũ ñ. Lxxxvi. im. anni. auuliano usq; ad. ij. annũ archadij æ honorij q̃ ẽ sulat. attici æ cesarij æ obiit martinu inueniant. s; iuxte. Lviij. Ergo discordat sulpic. ac eis auctoribq̃ a secdm eũ si sub uliano. xx. annoz martin. arma abdicauit. ⁊ secdm ggg. Lxxxv. annũ iuxte te plane ñ sub ualentiniano. s; æ anno maioris theodosij ep̃atũ ascendit. qd omnino secdm gallu falsũ ẽ q̃ eũ affirmat sub ualentiniano ascendisse. nec ij. anno archadij æ honorij. s; æ ij. honorij æ theodosij uno ris. nec attico æ cesario obiit ẽ sulib. s; honorio. vij. æ theodosio scdo. qd tm pomia uxta ggg. falsũ est. q̃ eũ asserit archadio æ honorio p̃cipib. obiisse attico æ cesario ẽ sulib. æ

Lxxxvi. etatis sue anno. obiit martin. xxv. post cat. sui. archadio æ honorio imp̃atorib. attico ẽ sulib. S; ut ex̃pta historia un. ij. capt̃lo. habem. ij. annis horũ imperioz. ẽ illoz ẽ sulib. obisse martinũ. unde sursũ cõputata. a. ij. archadij æ honorij usq; ad. xv. annũ ẽstantini. et nues. Lxxxv. annũ. æ ibi determinabis natiuitatẽ tini. ⁊ sic habes eũ. viij. anno ualentiniani ep̃atũ ascendisse. q̃ a. ij. anno archadij æ honorij usq; annũ ualentiniani ſt. xxvi. annu. ltẽ ab. viij. ualentiniani usq; ad. xv. annũ ẽstantini ſt plane annu. ⁊ sic omia ccordat ggg gallo. dũ ñ negat. p̃ putationẽ q̃ martin. bene sub ualentiniano ascendit. l. g. xv. anno ẽstantini secdm hac cõputationẽ ggij nat. ẽ martin. qd æ regeno prumiensis affirmat. Nẽ g uideam. si ẽ trẽpalis maximum secdm ggg fuerit. plane poia ẽstat. l. ã maximum. vi. anno ẽstantij ex tã colonensẽ g̃du mouit. æ seuerinũ q̃ocesi in ceo p̃sallentes interficit. martini audiuit. et substitutum. qd ⁊ ieronim. in chronica eundẽ annũ diligẽt anno tauit. ubi æ martin. xxv. annoz fuit. qa ab xv. anno ẽstantini usq; ad vi. ẽstantij ſt. xxvi. annu. q̃ annũ ẽ. viij. pontificat. maximum. ⁊ vi. anno ep̃at. archanasiũ hospicio recepit. ut ieronim. phibet. ⁊ sci dertinuit q̃ usq; tm ad ẽstantis. intras regress. ẽ alexan driã. sicq; maximus. viij. anno pontificat. sui. romã ire prexit. ubi æ opinatissimũ martinũ. xxv. ã anno ẽuenit. Qd si dicis uitã martini hñ habẽ qd cũ maxim no romã ierit. nos dicim. ipsis auctoribq̃ utre martin attestantib. qd oĩa de eo ñ direxit. s; etiã alios discend

ustū asolis istis auctoribꝫ uidꝫ gallo ⁊ ggrio discrepare cū cetā achronica
ieronimi ⁊ aborosio magis autē apl̄enti romana hystoria fere in
omibꝫ discrepet ubi dicē. Cū exisset edictū a regibꝫ ut uetranoy filiꝰ
ad militiā scribēt martin⁹ cū eet annoy .xv. sacꝫ nitis militaribꝫ
implicat⁹ esset cū neq; h edictū usqꝫ alibi legat⁹ nisi h solo sulpicio .s; ⁊ re
ges ggfuerūt aqbꝫ h edictū erierit ubi martin⁹ .xv. annoy fuerit posti
m⁹ inuenire sic omibꝫ fere auctoribꝫ clamantibꝫ qđ p̄t mortē cōstan
tis iunioris frīs cōstantꝰ g̃ put ostantin⁹ intrennalibꝫ luis inpure
cū fratribꝫ ostituit ⁊ tirannus q̄bdā q̄ tirannidē cōmouerat dele
tis sic tandē cū p̄senti romana hystoria p̄dicti auctores clamāt.
Solus traq; eo tēpe romano inpio cōstanti⁹ p̄fuit p̄ncepſ ⁊ august⁹ q̄usq;
uilianū ordinasset cesarē. Si solus. ubi tē q̄so sē illi regesde
qbꝫ h edictū erat cū nō fuerīt plures nisi solus ostanti⁹ maxime
cū sub alio nullo martin⁹ .xv. annoy fuerit nisi sub eo solo aliqn
nō sub uiliano .xxx. annoy arma abdicauit .s; xxxvi. annoy
Qđ si dicas uilianū cē ⁊ cōstantiū hos reges de qbꝫ h edictū erat
illud statī repugnat ubi dicē. martinū int̄ scolares alas p̄mi
sub ostantio deinde sub uiliano militasse q̄a si p̄mū sub ostantio
g̃ ante uilianū militauit. Repugnat etiā idē sulpici⁹ eisdē
auctoribꝫ ubi dicē uilianū sine pugna barbaros apd̄ wangiones
q̄ndo martin⁹ .xv. annoy arma abdicauit indeditionē em re
cepisse. cū ieronim⁹ oros⁹ bedā de tēpib⁹ maxime autē hec
romana hystoria dicat eū pugnasse ubi ⁊ regē baldomariū
cepit. His traq; repugnantib⁹ cū suo auctore sulpicio sepositis
q̄m ggrio cū gallo ⁊ cetis auctoribꝫ cordet uideam⁹ Aut enī

maximinū spectat q̄. ad martinū pp̄ta uita mar
tini h dicere debuit nō uita martini. Artā cōpi
latē uitā multis mod⁹ applicam⁹ sic ē p̄seuerinū colo
ensē. Sic enī .vi. anno cōstantij maximin⁹ cū fratre seue
rinū substituit ⁊ hinc uti⁹ istu martini uacē psallen
tes audiuit. ⁊ ut uita sua p̄hibet. Lvi. annis uite p̄tu
uixit. cōstat eū magis cōcordare cū ggrio q̄. sulpicio.
q̄a .a. vi. anno cōstantij usq; ad uy⁹ archadij ⁊ honorij
fuerit. Lvij. annis. ⁊ uita habeb martinū biennio
ante seuerinū obisse. Si nō sulpicium inspicis. tēpesta
te seuerin⁹ ante martinū obiit. qđ plane falsū est
Simulat ⁊ de ambrosio h idē dicim⁹ q̄a uixta ggrē mar
tin⁹ ante ambrosiū obiit. unde ⁊ uisione mirabili
uti⁹ istu ei⁹ uidꝫ sedm nō sulpicium ambrosi⁹ q̄ vij⁹ anno
archadij ⁊ honorij ut uita ei⁹ p̄hibet obiit. ante
martinū tñ sit qđ omīno utrum falsū ē. uixta ggrē
eni martin⁹ uij⁹ anno archadij ⁊ honorij arrico ⁊
cesario cōsulib⁹ obiit qđ ⁊ tpr̄a hystoria. uvij⁹ ca
p̄lo .x. libri euidēt asserit. sedm nō sulpicium. anno
anno honorij ⁊ theodosij iunioris tñ sit ipso ho
norio .vi. cōsul. ⁊ theodosio bis. Qđ si xvi. anno cōstantini
fuerit nat⁹ martin⁹ ad uidet ggrē regeno qđ nō
uij⁹ archadij ⁊ honorij anno cōsulatu arrici ⁊ cesarij
obierit. restat tpr̄a hystoria cū in his omib⁹ nullꝰ
assistat sulpicio .s; magis omis repugnet ⁊ ☩

☩ Confirmat etiā hāc contēplatē uita beatissimi mansueti p̄mi tullensis epi. ubi aptissime dr. Cū maximin⁹ turensis
⁊ martin⁹ turonensis simul romā redirent. prullū tñ sierūt. ⁊ ecce duorationis gr̄ā basilicā beati mansueti intrassent
subito cū stupore omium audita est uox cuius dā defuncte de tumulo dicens. O ser ui dī excelsi. ⁊ cetera que legenti
euidentissime patent. q̄m ipsa defuncta statī ab infernalibꝫ penis liberata ē. qđ mirac lm maximino magis g̃ martino arthon

London BL. Add. 19967

London BL. Add. 19967

MSS. No. Add. 19967
Folio 149
Order No. 9221431

INNOCENTIVS seruus seruoꝝ dī. G. Abbati
sci oyxenmni. salutē & aplicā benedictionē.
Sic nos ea quę de filijs audim bene acta
lętificant. ita nihilomin simist ꝯristant.
Latores siqde psentiū Henricē pbr. & Egelolf.
ad nram psentia uenientes. psonā tuā
de symoniaca heresi accusantes. adicien
tes. qd monastiū beati oyxenmni in
tēpalib opulentiū thesauris & ornamētis
suis p̄ posito dī timore & reuerentia
spoliauerit. & ad nihilū pene redegerit.
Quę oīa qm indiscussa seu & impunita
preterire n̄ possim nec debem. psentiū
auctoritate mandam tibi atq; p̄cipim.
quatin̄ pxima dnica q cantat misedia
dni oi occasione seu tergiuersatione
sumota. nro te ꝑspectui repsentes. sup
his oīb aut & alijs q tibi obicient̄ suffici
ent̄ respondere parat. Scīs hūbem aū et
uarijs mnurijs ac lesionib affici. ꝓpijsq; benefi
cijs. p ut accepim. p sua fecit uoluntate piuari.
Qd si uerū ē. ipsū ab abbacię regimine simo
uem. & ita latores p̄sentiū q. alios qs destitu
isse dr officio seu beneficio in integrū rec̄
ciliari restitui q; p̄cipim. Qua sentencia
firmit observanda & effectui mancipanda
fraternitati tuę minimē. q usq; ipse ad
nram psentia uenat. atq; de obiectis capitulis satis faciat. Data pisis
xiii. kl̄ februarii.

INNOCENTI seruꝰ seruoꝝ dī. Venerabili
fri. A. treuirensi archiepo. sal & aplicā
bñdictionē. Pro ut tua nouit fraternitas
G. abb sci oyxenmni de symonia & dissentione
bonoꝝ ecclesiasticoꝝ dudū in nra psen
tia accusat. Vnde & p̄sens dnica qua
cantat misedia dni ipsū ad nram psentia
mittauim. de obiectis sibi capitulis re

Q. iiii cc. annos ut̄ matiū eccl
cui fuisse ex chronica ieronimi ꝯp
tauim restat. ut uideam si cui
tal ista ut q̄da uolunt maxime
tuerica historia his cc. annis in
paganismū redierit. an inexpia
bilitate p durauerit. qd nob ꝓbē
no ñ uidr. uid eā in paganismū re
disse. Cū enī esset usq; ad assiōem
tirsi & palmacij & toci tuerici
popli q facta ē archiepatus sub di
ocletiano & maximiano anno dñi.
ccc vi. h ē. xviij. anno impij diocle
tiani. q̄ndo mauricius ñ se ut dicēb
pisce ecclie protū orbē romanū
ussu maximiani & diocletiani
subisse sti. i. anno psecutionis eccl
ieronimi chronica testat. q.
anno psecutionis diocletiani mi
comedia. maximian mediolani
purpurā deposuerūt cūing usq;
hr̄ep. tota cuncta ate pe beati
eucharij. xpiana extiterit. &
epi methodio teste parentali
ecclie epo & martire. pro cui
tēp unt matiū & agaūi rōde
fuerit. ita ut. xxvi. epi eius
renti absurdū uidr. ut intra
paruo tēpe sue ē apasliōe p
dictos mrm usq; ad ad uentū
beati agaūi. tota hec cuncta
in paganismū redierit. cui
ung ñ plus q. xcuij. anni
extiterunt. qa ab anno pse
cutionis anno usq; ad. xcuij
annū impij chatterini fue
re ñplus q. cxvi. anni. am

ommodi nr̃ dicem̃ ne inter̃i bona
monasterii distrahã aut impignorẽ. ul'
supdicti psoni aut eox socii ulla gr̃ie
tate l' molestia inferas. Data pisis. iii.
kl' novebris;

INNOCENT seru̇ seruox dei. Venerabili
fri. A. treuirensi archiepo. sal' & aplica
benedictionẽ. fraternitatẽ tuã ignorare
n̄ credim̃ qd. G. abb' sci oyacimmi nup
apd nos de symonia & dilapidatiõe bonox
eccliasticox & p qsda fris sui monasterii
diffamat̃. Quã ob r̃e ipsũ ad mam̃ psentia.
murtaum̃ pcipiente ut proxima dnica q
cantat̃ misdia dñi ad nos uenir̃et. sup eid̃e
capitulũ respondẽ ac sati facere ppar̃at̃.
Ipse ũ supbie spũ debachat̃ n̄ solũ septa ma
trepsit. s; & eos q de fribus suis p eadẽ re ad
mam̃ psentia officio suo destitui. & alios
sponsiones. Verũ impalib̃ pcib̃ pea int̃
cedentib̃ ide negotiũ usq; ad tẽp̃ expe
ditionis dyecim̃ differendũ. Prefixo tam̃
termino ad usa pars nuhilomiñ nr̃o se
spectui psentauit. ea q̃ pfato abbi obie
cerat canonice pbare parata. Nos itaq;
eox laborib̃ & expensis patna pursione
parcente. eadẽ causa fraternitati tue
comisim̃ diffinienda. Mandam̃ q̃ discretioi
tue q̃tin̄ usq; ad tẽp̃ expeditionis eidẽ
pfatũ negociũ canonico fine decidã. Q̃d
si hoc inter̃im fieri n̄ poterit. eadẽ causa
nr̃o diffinienda iudicio reseruet̃. Veritatem
pmo omiũ tepiditate atq; dilacioẽ sum
mota. Godefridũ. thenricũ. Giselbrtum.
Citolfũ. Ludewicũ. fridericũ. thugonẽ.
integre officius pbendiq; restituã. & q̃ter
tpis pacẽ & quietẽ in monastrio beati

...ns. pscutionis animo regnã
re orsus. Ergo. xcr̃us armis
fr̃i int̃ passionem tursi & pse
manis. & ad uenia beati a fey.
Q̃ Hdricus insidiis cuncta in
paganismũ reduxit. & exinde
terdecim usq; ad tẽpus martyrii
paganũ pduxisse. nob
omino stare. uidr. Q̃m ho
tanti nois ut terdecim anis pela
ra & regia cuncta pagani
durare vel tẽpa potuisset
maxime vel sis sacerdotib̃
hic ingentib̃ ut a fris martyrum
& paulinũ. Q̃m ho
pagani crepatis maximi ecclie
in una cadeq; cuncta. cũ ster
eis vel ac tanus murus cisterciensis
ruisse. qua fronte eus frater
agr̃inensis urbs plen̄ & du
nis uitare pote hereticis
& n̄ incuitate sua cũ
paganis. Q̃m inultore fri
gia paulin̄ p̃po ex ulauit
& ibi usq; ad sanguinẽ paga
nis p̃dicauit. du hic in sua
dioc̃i pagan̄os reliq̃s. Inc̃ue
niens plane fuit. Et q̃ tẽpe
a martino baptizat̃ & dicim̃
ei baptismũ usq; illuc sic mos
illi tẽpis erat distuasse. q̃d
augustinũ & ambrosiũ ipsũ
martinũ in uerum tetisse.
nec tam̃ tota cuncta paga
na ideo exstirpasse. Q̃ si dicis tẽ
dum omino gentile fuisse nec
ideo martinũ mei dominũ dis
cendisse. dicim̃ ei hoc ecclie.
qa uidet ei n̄ obstinata mẽte
paganũ. sibi reseruasse. q̃
si de obstinata mẽte incredulus
fuisset. nec q̃ pfilia ad
nũ accessisset. potuisset
sua de christo fieri.

Landa. BL. Add. 19967

oxeniuu habeant diligent efficia. Ad recu
peratione q; bonoꝝ ecclia ticoꝝ g distracta
sunt sumo studio elabores. Data pisis.
.iiii. id aprilis;;

Karo patri et amico. A. treuirensi archiepo.
A. sce romane ecclie diacon. cardinalis et
cancellari. salutem q; dilectione. Quanta
affectione uos diliga. in uris negociis certi
a dubii experimenti cognoscere potuistis. Idoq;
dilectionem uram p sentib litteris obnixius
deposcam. quatin latores p sentium monachos
uidel sci oxeniuu in suis p bendis ac bene
ficiis uxta mandatu dni pape restitui
faciatis. et ut pacem q; quietem habeant dili
gent efficere studeatis. Vt g gram sedis
aplice sep retinere furmius ualeatis. omib
oppressis beati petri auxiliu implorantibus
opem et consiliu exhibere. q; eos manu
tenere curetis. Valete;;

sunt nos iniuste auferre nec damna
more dei et amore iustitie tach nec ullo
nus nogoncatensis et poponis treuirensis
ac pelegrini colomensis uenerabilium archi
epoꝝ aliorq; fidelium nroꝝ cohortatione
admonitis seruatis gd notis et gloriosi p
decessoribz nris de eadem abbatia in sacro sancto
anno incarnationis. pro eisdem bonis et pos
sessionibz grande absentium deo suoq; loco
famulante et beato oxemino cuius ibi
eos inibi abbatibz in presentiarum regulariter
indulgem et indulgendo regulariter
successoꝝ nroꝝ regum et imperatoꝝ ideo
seruatis in pristinum animo nec de cetero
ullis exactionibz. nisi ea bona q in tam in
nim gram in eoz seruitia inde distractorum
eo integro reddere nec retinere nec impedi
ministratione ostendendo pagani et pagendo
firmam. Precipim ea ita et ecclesiam
p fatam abbatem suum q; successoribz in pace
ne de religiosis earumdem bonis q adpetendam
dam firmam a nris predecessoribz regibz et
imperatoribz et p nos ea specialiter allegatis
aliam de maioribz siue liberis hominibz siue

MSS. No. | Folio | Order No.

Privilegium dñi Henrici secundi Regis de
resignacione vi milit. de .xl. vi mansorum ide
clipei regalis

In Nomine sancte et individue trinitatis. Henr
divina fauente clemencia Romanorum imperator aug
Quamuis magnas omnes progredi fas non sit et omn
nes ab ecclesiasticis vtilitatibz et pcipue studiis vtili
ter haberi debeant nec tam illis et pcipue ad salutem et specia
le nostre fidelis nostri ministri regnii mei gloriam
aut inde ecclie dei detrimentum magis quam admodi proficu
um melius semper cognitum et debemus. Idcirco fidelium
nostrorum presencia sciat et futurorum sollercia noverit fideli
tatem qualiter nos exo. abbatem sancti aygulfi qui in subur
bio Trenorcij situs est. videlicet Hancho venerabilem abbatem
posse videre. quassatum autem et tristitia saucium ad sex milia
trecentos quinquaginta sex mansos ad ipsum abbatem in
beneficium redeuntes. huic fidelitati nostre Henrico duci
Ezzoni palatino comiti. nec Ottoni comiti qui michil a
regno nobis vsque adhuc habere visi sunt ea tractare
beneficium ne quis predictus abb eius seniorib. et amodo
natis domi. militare et seruire et procurare qui debet
eos pro eodem abbate suis successoribz. ad aurd
regia et omni expeditione quemadmodum
abbas de sancto Wilhelmo sine liberum visi
in aygonacense sine ayeense aue Tolonien
sem tatem ad generale comitatum sine colligna
alia magna necessitate cogenice sine vtili
tate et ne anime nec detrimentum inde pecatum
si ea q a fidelibz in eidem sacratissimo loco collata

alicui familie vel alii ecclie ab hodie
roubz aliqs bñficiare psumat et hisredibz eius
prohena qd impiago. Emmiche sicli. Eime
chenhusen et impiago Drechere iacz quod
ad sagum eius et adstirmoz pertinet Sch
heim Hesewichet Tuemichet. Birzenhe
Wedelsteyn. Albuche. Bingen. Holchusen
Scherungshuele Hukmichet Bikenhe
alsinad. Apida Turmiche Simeri. Mun
minda. Starheim Holmarsbuch prubes
dorpd. Arnolfesperch Flankt ayesbue
Teutscolph Tueno Bikendorph Lucynichs
Deand Vallis eti coy princenais Hunivilre
ayerold villa Crustel Vbman ecclia Gorsele
Tumiade Soranno Vrlare Tuenno Bessico
Trudelingo Bunnenzo Burnethe
Luzelenkueba Lunestorph. et omnia que
meruit et acquisiuit domos et
areolas. et impiago Salmgoue Dru
ethe Luonkum Bassenge et ipsum
ayuolleusi villa quocat Ludesinge
Lonis Tuenacha et molendinum
Suram Wolpedich et Sulz

tismū quē prius quā discederent
acceperunt Nam sic ipsi redeant non
eis iterū datur. Unde ostendit
illud qđ acceperant in unitate
positi. non potuisse amittere
separati. Quod si haberi
foris potest. etiam dari cur
non potest. Si dici non rec
te foris dat. Respondemus.
Sicut non recte foris habetur.
& tamen habetur. sic
recte foris dat. sed tam
datur. Sicut autem p
unitatis reconciliationem in
cipiunt utilit habere. qđ ex
tra unitatem non utilit habebant

Add. 36736 89 8251506

cms. ins. BL The British Library
Add. 36736 130 v 8151506

baptismū nonhabere · Et ideo quisquis ab
eis baptizatus adecclam uenerit cē
in ecclā baptizandū · Nonne ter
ret auctoritas cypriani · magnum
quidē mertū nouim cy
cypriani epist &mar
tyris · Sed nūquid mai;
quam petri apti &mar tyris ·
D eqito idem cypriang in epta
ad quintū ita loquitur ·
Nam nec petrus inquit quē
primum dns elegit.
&supque edificauit
ecclam suam · cū secū paulus
de circūcisione post modū dis
ceptat & uindicauit sibi aliqd

BRITISH MUSEUM

quia non recte ingrediuntur ad veritatem euangelii dixi petro omnib;
Si tu cum iudaeus gentiliter & non iudaice uiuis quomodo gentes cogis iudaizare. Si potuit inquam petrus contra regulam veritatis quia postea ecclesia tenuit cogere gentes iudaizare. Cur non potuit cyprianus contra regulam veritatis quia postea tota ecclesia tenuit cogere hereticos uel scismaticos denuo baptizari
Si uero quod sine ulla contumelia cyprianus epus petro apto conparatur. quantum pertinet ad martyrii coronam. Ceterum magis uereri debeo ne in petrum contumeliosus existam

Add. 36736
132
8251506

nisi eadē unitatis caritas adnuabat.
ut qđ in sacramento tractando liceat
bat hamanē infirmitatē diuina
misericordia n reputaret amantib;
pacē. Cur ergo cū uos rebaptizatos
timeris & illis & uobis salutis aditus
munderis. fuit aliquando debapti
mo dubitatio. qui diuersa senserunt
munitate manserunt. ea dubitatio.
p cedente tēpr. p spectā ueritatē
sublata est quēstio quę non dū fini
ta cypriano non deterruit ut rece
deret uos finita ut redeatis inuitat.
¶ enite ad ecclesiā catholicā con cordantē
quā cypriano n deserunt fluctuantē.
¶ ut si uobis exemplū cypriani iam

Naugantibus nobis inpredictam
insulam occurrerunt obuiam
sicut examen ap um ex diuer
sis cellulis fratres. Erat enim
habitatio eorum sparsa. tam
unanimiter illorum ꝯuersatio
in spe. & fide. & caritate fuit.
una refectio ad opus dī. & una
ecclesia. Nihil aliud ibi ibi
ministratur. nisi poma. &
nuces atq; radices. & cetera
genera herbarum. Fratres
post completoriu in suas sin
gulas cellulas p gebant. usq;
ad galloru cantus. seu pulsu
campane. Per noctantibus

BRITISH MUSEUM

Add. 36736 170v S256506
The British Library BL cms. ins.

106

Non extollantur exhis quæ habent.
quid tantum pea quę sana sunt
sup bos oculos ducant. & uulnus
suum dignentur humilit intuerı.
nec solum quid adsit. sed etiam
quid desit attendant. Videant
quā multa & quāmagna nihil
psint. si unū quid dum defuerit.
& uideant quid sit ipsum unum.
nec me in hoc audiant. sed aptm.
Si linguis hominū inquit loquar
& angtoy. caritatē aut nonhabeā.
factus sum grameotu sonans. aut
cimbalū tinniens. Et si habuero
pphetiā. & scaero oma sacramta.
& omēm scientiā. & si habuero

Add. 36736
106
S251506

lect ꝑ puſqm uemat incogitatione atq; memoria
ñ irrationabilit dſi ee. Eſt enī pſe īuiſibilis. et
nulli ndo nob q, ipſis cognit e. dū u cogitationes
uenerit. et ex quib; dū phantaſiſ formā accepit.
ñ un mepto dſi fieri. Fit enī in memoria formas
ꝙſdā accipiens rerū. seu uocū. seu colo. ceteroq;
ſenſibiliū. q iformis erat ꝑ puſqm memoria uenisse.
Deinde uelim ſectam formationē recipit dū q;
dā formarā seu uocū signus. Literaſ dico quae ſſigna
uocū. et figuraſ quae ſſigna formarū mathe
ſeoſ. seu aliuſ ſenſibilib; īducus formā. ꝑ quę ſenſ
entiū ſenſib; īſinuari poſſit. Hanc ſimilitudine q̄m
ſſ ſimilitudo
uiſ aduma natura ſremotaſit. ſuaderi tame poſſe
arbitror. q̄m ipſa dū omia creat et a nullo creat
ri neſcit. i omib; quae ab eaſ mutabili creat. m.
ut quē admodū mtaſ intelligentia ſeu ppoſitū.
ſeu celū. ſeu q̄q̄m mot illeſ unum ſ ꝑ pmi dici
poſſit. dū incogitatione ut dixim uenerit. qſdā
q; phantaſiaru formaſ acceperit. deideq; inſigna
uocū ſenſibiliū motuūq; īdicia ꝓceſſerit. ñ incon
grue dſi fieri. Fit enī in phantaſiſ formā. qp.
ſe omi ſenſibili caree forma. Hanc aduma ſ entia
quae pſe ſubſiſtens omem ſuā intellectū. in
hiſ quae ſe et pſe. et iſe et ad ſe faltaſ. redeat
creatri. ut ſi eaſ ſine intellectu ſi ſolū m intelligi
bilia ſint. ſine ſenſu ſenſibilia ſint. ab hiſ q̄ ea

f. 10
Add. 11035
0550710
The British Library
BL
cms.
ins.

Cū pateat ꝙ ęternū id ee qđ a se ipso mo
uetur qsēqh̄ ne natura animis ee tribuā neq;
i. corporeū
n animu ē emi ome qđ pulsu agitat externo.
Quod aūē animal. idmotu cieī intey ior ecssuo.
Nāhęc ē ypria natura animi atq; vis quę siē
una ex omib; quę sese mouet. neq; nata
certe ē. et ęternaē. Hanc tu exerce optumis rebꝫ.
Sunt aū optumę curę de salute patrię. q̄bꝰ
agit ceus exercetat animꝰ ue locius hanc
sedē ac domū suā. qualabit. idq; ociū faciet
sua tūcū erit me lusus in corpore emmebit
foras. ac taq; exteras terrę planas quā
maxime sea corpore abstrahet. Nāq;
eorū animi qse corporis uoluptatib;
dediderunt eaq; sequasi ministros
pbuerunt impulsuq; libidinū uoluptatib;
oboedientia deos. ac homīm iura uiolauer
corporib; elapsi circū terrā ipsā uolutant.
Nec in hunc locū nisi multis exagitati
sęclis reuertunt. Ille discessio. ego
sōno solutus;
Nec est cur id ee qđ ēquiqđ n ē timeat ee
Esse qđ ē aseī ee sciam ab esse.
Id n ee qđ ē ase hoc ē qđ ab ee
Esse qđ ē solū n ē non ee q; nullum.

The British Library
mss.
cms.
Add. 11035
f. 8v
0550710

COPYRIGHT
THE BRITISH LIBRARY

ualeat appparere. Concurs ii accidentiu gi
ei insunt ut circa ea intelligunt. sensibile
addita spacio sup pgenerationē potest creare.
Quantitas siqde equalitas qntū eqle. int se
ēiunguntur. Quędam sibi minuce ēiuncta. m
qda tēporis p generationē accipientia. corp
integrū ostendunt. Cetera enī accidentia.
his sup addita ee uidentur. hec enī qnta
incorporib; nris cetorūq; animaliū inani
maliūq; pncipaliū inquirim. qntū sit.
qbz partib; ēsse nū spacius longitudinis
prendat latitudinisq; altitudinisq;. Quale sit.
Recte ne forme arg; humane p neue
arg; bestie qrenpe gentiu. q ue m diffinitiu.
nāq; inse loce ne infinitū sit. s unū aliqd
insuo genere ēminentiū hec uidenx in
corporib; nris p mordialiter inspiciunt.
Exē ū hec alio ī cōsideratione
gi ē formarū substantialiū origo ētēplam.
Dicim enī h corp ut h ui
id
substantialis forma ee. utrū humane an
equine. alicuiue irrationabilis animat in
tra cōprehensi. his enī nominib;
ī animaliū corpora. s substantiales eoz
forme appellam. Tria siqde discrete de
bem cognoscere sine denobimetipsis

ADD. 11035 4.60 05507/0
The British Library
BL
CMS. ins.

COPYRIGHT
THE BRITISH LIBRARY

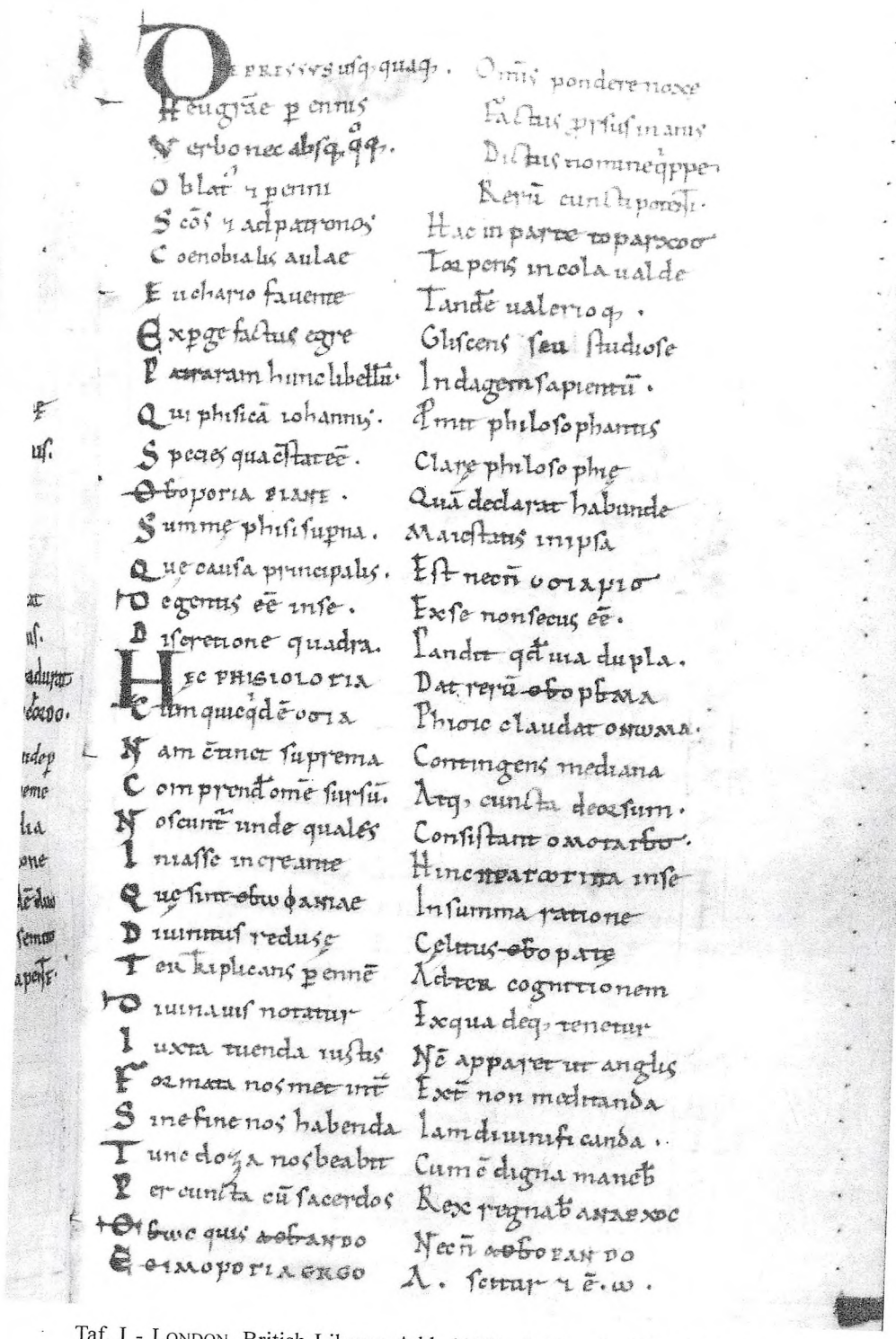
Nubit spūs. uicium ñ sentit amoris.
Virginitas et prima fides. xp̄m bibit alnо
Cordis et in tali tas condit parturit labebris.
Pubertas signata manet grauis int. et extra
Ineo lomus. florens defert ulnare pudica.
Iam mater sī; uirgo tam. maris insciа mat.
Estne dūs tam nr̄ homo. uersat et astat.
Nobiscū. nomq, pbat. uersuq, uetustis
Obscurū seculs presentи illuminat ore
Euomuit spiramine dō quē ses esaias.
Emmanuel nrūm casta de uirgine natū.
Hunc ego ñ uenerer. q̄ cēlo uisus. humq,
Inuentus. rex atq, dūs. moderat uniuq,.
Natura specim. tumuloq, inferna refringens.
Regna. resurgentes secū iubet ire sepultos.
Cēlo habitat. tūs intuent. abdita prūpit
Tartara. uera fide dē. quia totus ubiq, ē.

DE NATVRA ANIMAE.

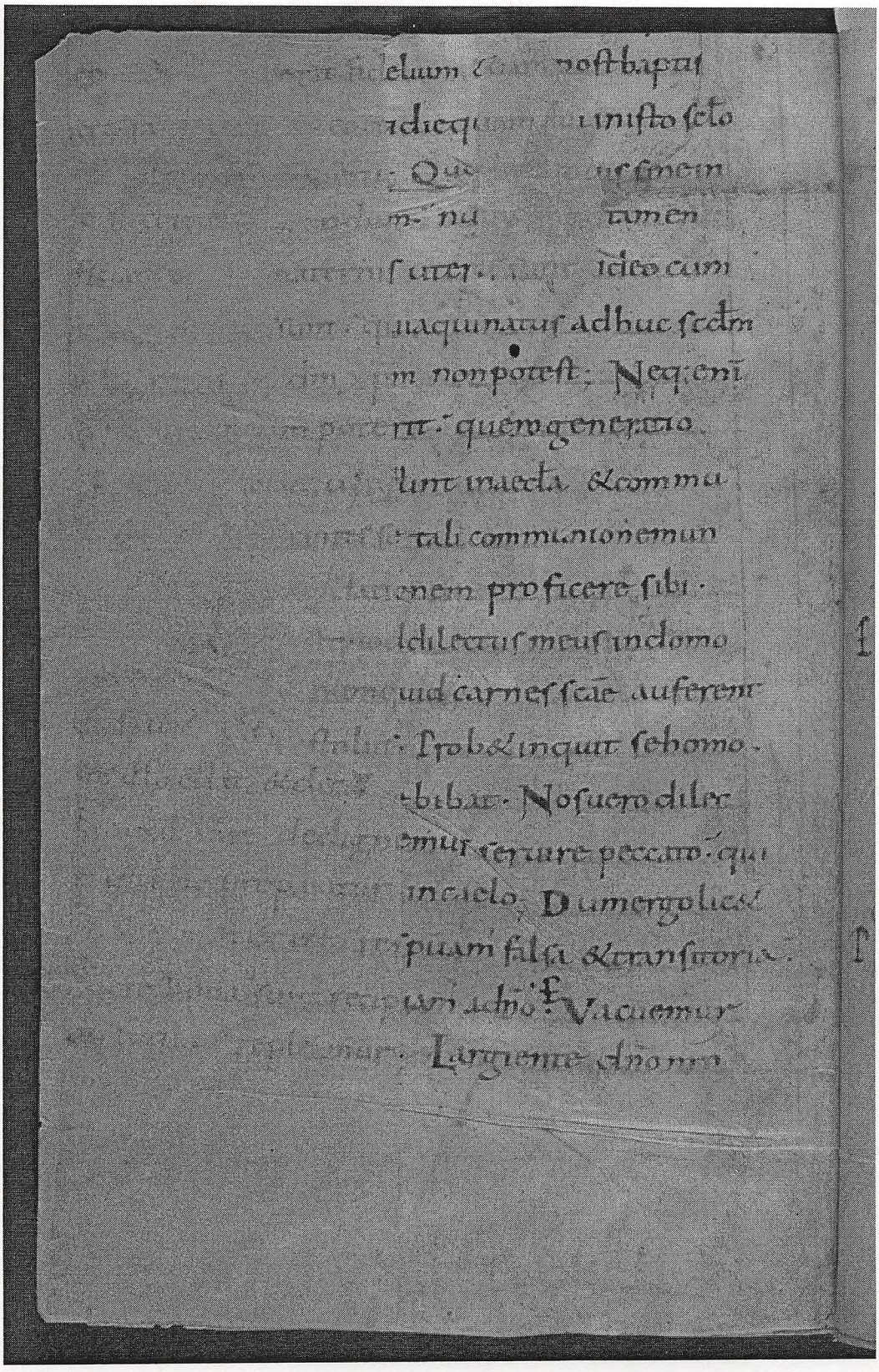
Diuinus et plena dō. similisq, creanti
Mens falsura dī ē. qm̄ genera no ñ est
Filius emicuit solus de corde parentis
Collatū est animę subito. utque ñ erat cēpit.
Ille coēternus patrī ē. et semp in ipso
Hanc similis uelud umbra die pulcherrima facta.
Ad edificare suu simile ē nāq, ipse loquutus.
Cū faciens faciā non dixit. sī faciamus.

ADD. 11035 f. 88 0550710
The British Library BL cms. ins.

Gabriel Silagi, Theoderich v. Trier, Physica, in: Aevum 79 (2005) p. 293-351, hier p. 351

Taf. I - LONDON, British Library, Add. 11035, f. 104r (2. Drittel des 11. Jh.)
Theoderich von Trier, *Phisica* (mit Genehmigung der British Library).

London BL Add. 34386, fol. 34v

sius, Commentaria, MIGNE PL 68, 551A: *ignorant potentiam dei, qui eum putant mortuos suscitare non posse* (nicht aus Pelagius).

2. Cor. 1,23 *TESTEM*] B fol. 80^{r}, Eins. 16 fol. 82^{v} *quem solum secreta animae non fallunt.* – Ps.Primasius, Commentaria, MIGNE PL 68, 557AB: *quem solum animae secreta non fallunt* (nicht aus Pelagius).

Eph. 5,27 *MACULAM*] B fol. 100^{r}, Eins. 16 fol. 112^{r}, Reg fol. 86^{v}, Ess fol. 74^{v} *vetera crimina.* – Ps.Primasius, Commentaria, MIGNE PL 68, 623A: *ita sibi Christus mundavit ecclesiam, ut et vetera crimina tolleret et novas maculas*; Pelagius, Expositiones, MIGNE PL Suppl. 1, 1304: *ita sibi Christus mundavit ecclesiam, ut antiqua crimina ablueret et novas maculas quomodo non incurreremus et verbo ostenderet et exemplo* = Ps.Hieronymus, Commentarii, MIGNE PL 30, 837D (*incurrimus* statt *incurreremus*).

1. Thess. 1,8 *DEUM*] B fol. 110^{r}, Eins. 16 fol. 126^{r}, Reg fol. 105^{r} *ad deum id est ab idolis conversa.* – Pelagius, Expositiones, MIGNE PL Suppl. 1, 1322: *ab idolis ad deum conversa*; Ps.Primasius, Commentaria, MIGNE PL 68, 639D: *ab idolis ad dominum conversa*; Ps.Hieronymus, Commentarii, MIGNE PL 30, 863B: *a vobis ad deum conversa.*

Sedulius Scottus, Collectaneum in apostolum.

Dieser Kommentar ist in der Sammlung X so oft ausgeschlachtet worden, daß sich einzelne Belege erübrigen (siehe unten S. ###).

Sedulius Scottus, In evangelium Matthaei.

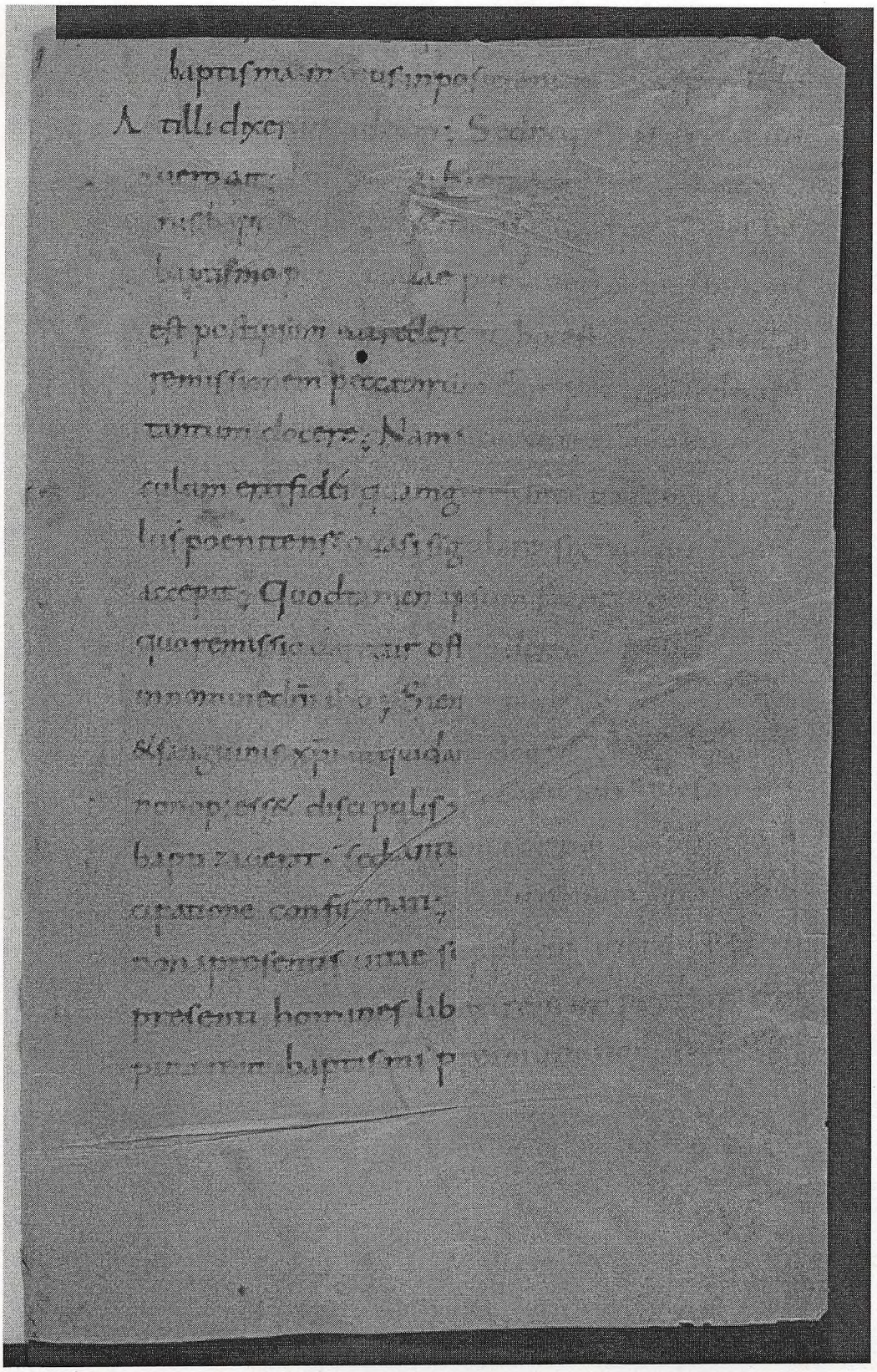
Rom. 5,14 *FORMA*] B fol. 47^{v}, Eins. 16 fol. 39^{r}, Reg fol. 19^{r} *Quia sicut per illum unum condemnatio venit, ita per hunc unum iustificatio, et sicut*[307] *ille de terra virgine plasmatus, ita iste de intacta virgine est genitus*[308]. – Sedulius Scottus, In Matthaeum I 20, hrsg. von LÖFSTEDT, Sedulius Scottus, Kommentar S. 52: *Patris etenim unigenitus filius ex virgine generatus est, ut primus Adam, qui ex incorrupta et virgine terra fuerat plasmatus, per secundum et novum Adam esset renovatus.*

Smaragd von Saint-Mihiel, Collectiones in epistolas et evangelia.

1. Cor. 15,5 *CEPHAE*] Eins. 16 fol. 76^{v}, Reg fol. 57^{v} *Syriacum nomen est.* – Smaragd von Saint-Mihiel, Collectiones, MIGNE PL 102, 434C: *Cephas enim Syrum nomen est* = Hrabanus Maurus, Homiliae CXL, MIGNE PL

307) *si* Eins. 16, *sic* Reg.

308) *generatus. De illius dormientis latere producta est Aeva, de istius pendentis vulnere consecratur ecclesia* B.

London BL Add. 34386, fol. 34r

est ut pro eius corpore patiamur, qui mori pro nobis morte dignatus est; Ps.Primasius, Commentaria, MIGNE PL 68, 566A: *Necesse est nos aliquam partem eius rependere caritati, ut pro eius corpore patiamur, qui mori pro nostra morte dignatus est*; Pelagius, Expositiones, MIGNE PL Suppl. 1, 1250.

Gal. 6,10 *ERGO DUM TEMPUS HABEMUS*] B fol. 95^{r}, Eins. 16 fol. 105^{r}, Reg fol. 77^{v}, Ess fol. 68^{v} *id est* ***ne***[300] *alicui quod communiter tribuit* ***deus*** *denegemus*[301], *maxime his qui peculiarem fidei exhibent*[302] *famulatum.* – Ps.Hieronymus, Commentarii, MIGNE PL 30, 822D: ***ne*** *alicui quod* ***dominus*** *communiter tribuit denegemus, maxime tamen his qui peculiarem fidei exhibent famulatum*; Pelagius, Expositiones, MIGNE PL Suppl. 1, 1287: ***nec*** *alicui quod* ***deus*** *communiter tribuit denegemus, maxime tamen his qui peculiarem fidei exhibent famulatum.*

Philipp. 2,7 *IN SIMILITUDINEM*] B fol. 102^{v}, Eins. 16 fol. 116^{r}, Reg fol. 91^{v}, Ess fol. 78^{r} *aliquando similitudo recipit veritatem, sicut hic.* – Ps. Hieronymus, Commentarii, MIGNE PL 30, 845C: *Interdum similitudo recipit veritatem.*

Ps.Primasius (bzw. Cassiodor und seine Schüler), Commentaria in epistolas s. Pauli.

Der Kommentar scheint in der Sammlung X viel benutzt worden zu sein, doch ist das nicht immer zu beweisen, da ihn auch jüngere Autoren ausgeschrieben haben, die gleichfalls zu den Quellen der Sammlung X gehören. Was für Ps.Hieronymus gesagt worden ist, gilt auch für Ps.Primasius: Oft ist nicht zu entscheiden, ob eine Phrase aus Pelagius, aus Ps. Hieronymus oder aus Ps.Primasius genommen worden ist[303]. Ein paar Beispiele zeigen jedoch, daß mindestens einige Glossen direkt aus Ps. Primasius geflossen sind.

1. Cor. 14,38 *SI QUIS*] B fol. 75^{r}, Eins. 16 fol. 76^{v}, Reg fol. 57^{r} *Ille*[304] *ignorat deum, qui putat*[305] *eum non posse mortuos*[306] *suscitare.* – Ps.Prima-

300) *non* Ess.
301) *denegetur* Eins. 16.
302) *exhibuerint* Eins. 16.
303) Als Beispiel sei eine Glosse zu Philipp. 2,8 *HUMILIAVIT*] angeführt: B fol. 102^{v}, Reg fol. 91^{v}, Ess fol. 78^{r} *ut nobis oboedientiae exemplum praeberet*; Eins. 16 fol. 116^{r} *ut nobis exemplum praeberet oboedientiae.* – Pelagius, Expositiones, MIGNE PL Suppl. 1, 1313: *ut nobis perfectae obedientiae monstraret exemplum* = Ps.Hieronymus, Commentarii, MIGNE PL 30, 845C = Ps.Primasius, Commentaria, MIGNE PL 68, 630D.
304) folgt *autem* Eins. 16.
305) *putat eum non*] *eum non putat* Eins. 16.
306) *mortuos suscitare*] *suscitare mortuos* Ess.

baptismum ... imposi...
A illi dixe...
...uerat; ...
...nisi qui ...
baptismo ... ac ...
est peccatorum suorum edere
remissionem peccatorum
tantum docere; Nam
culam enim fidei quamq
lus poenitentiae assignare
accepit; Quod tamen ip
quo remissio datur of
innumerabilibus; Sicu
sanguinis Xpi unquida
non potuerit discipulis
baptizare. sed tam
operatione confirmat;
non praesentis vitae s
praesentia homines lib
primum baptismi p

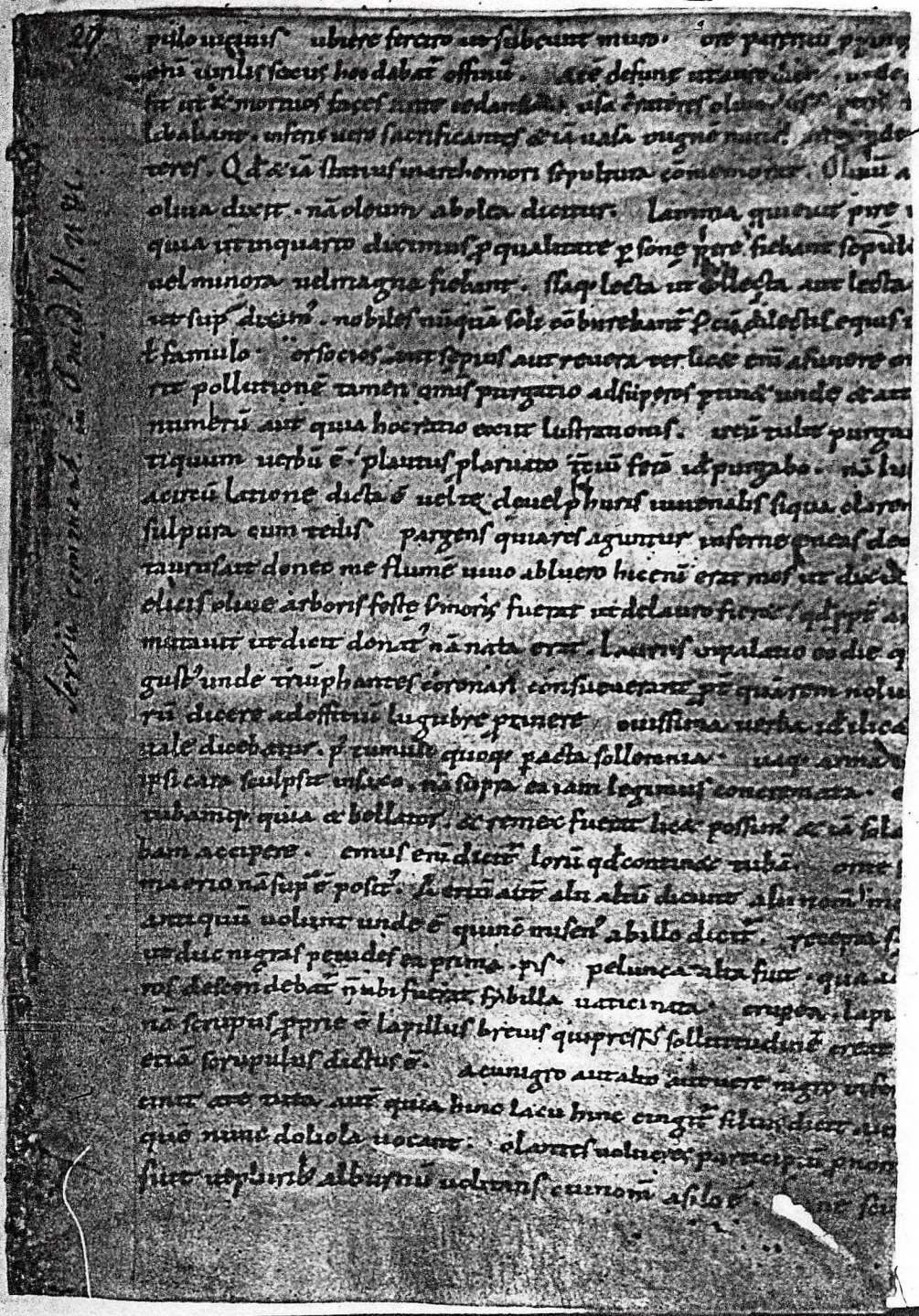
Hrabanus M., Homiliae 55, PL 110, 25*D*-253*A*

elium & post baptis
idicq; unisto sco
: Qui ut semein
m- nu tamen
ſuter... ideo cum
uaquinatus adhuc scdm
m nonpotest: Neq; enī
rit: quem generatio
tunt inaecta & commu
tali communionemun
nem proficere sibi.
Idilectus meus indomo
uid carnes scae auferem
: ſrob & inquit sehomo.
bibat. Nosuero dilec
mus seruare peccatō: qui
in celo, Dumergolice
puam falsa & transitoria
um dnō: Vacuemur
Largiente dnō nra

London BL.

30 fugiente quefuerat causa mortis. nā ex ciere ē ppe alteri fletū mouere
ncepto sermone aprincipio orationis. durasilex faciē speciesq; eneralitas
nonpotest sequente specialitate. Nā cantē marpesiam parū lapidem di
Marpesosenū mons & parsē insule tandē quasi duo deliberauerit. Umbri fe
frondosū. ristin por qd difficile inuentē. nā deboc sermone querit. &
Jc alu. Respondē curis aut pari eā diligit adfectione qd ingenea non
ut expressio regi supra dicte sit equata sic heus amorē aut certe respond
patest mortis simulatudine ferro enī utrq; consuptus ē rosequit lacrim
ge oculis eam sequebat utrūq; atū molit tē pagit datū aut dixer
aut ratione fati. aut oblatū fortuitu qd dr: eon dicunt rua tenebant
tima aut quimulta adhuc supfint s ultima duē quantū adhiptna.
inhis it quedē mutasunt. utrutrib; utria inhis aut quedicturus ē no
poenas apiorū segregat mentis. Nā inferi utduxim sup humana con
utrā hocē animā incorpore constituta hec aut q dē. mutta ēē mar
ē licē enī unumis formb; lauderur utrus. ē tamen utu perabile alie
imperiū cedibus occupare. trē amare priugnū crime ē utrus martu
Aludistinctione mutata dicunt tenebant atua qultimanum forte fi
quentant. ut quepossident ultima. Hicilli occurrit dr deus atchge
osnei filiusquē unbello thebano menalippus extinxit. Parthenope
nenalippe & martis siue melanionis filius rex archadie qui thebana
puer admodū petit. Adrasti pallentis umago rx stationis primo. p arg
socer tidei & polinicis quodaut aut pallentis aut epitheton ē umbre a
respexit quia unbello thebano consuptis sex ducib; solus aufugit fuge.
comes sēp ē pallor. utū fleti id nobiles quorū mortē magna sequi
Lamentatio. dp apud Caduci mortu acadendo unde & cadaue
cunt. Longo ordine ingenu multitudine utpuen & paude longi
matres n adordinē stantes sane unminus ē unlongo ordine iningent
rtudine Irisantē noridas multis sup dictos accipiunt qd falsū e
merus docē quieos cōmemorat. erem sacrū sacratū. nomenppar
da eūq; quē aurigam legim pnam. tiam adhuc utquerura
tes pascere equos. e. s. v. s. Usq; dū. & ē aduerbū repidare p
dabant. eu quondā peruere rates ostendit utria. necmortē
rus trat hiantes decipit damare cupientes necnos mouerat q

London BL. Egerton 267, f. 29v

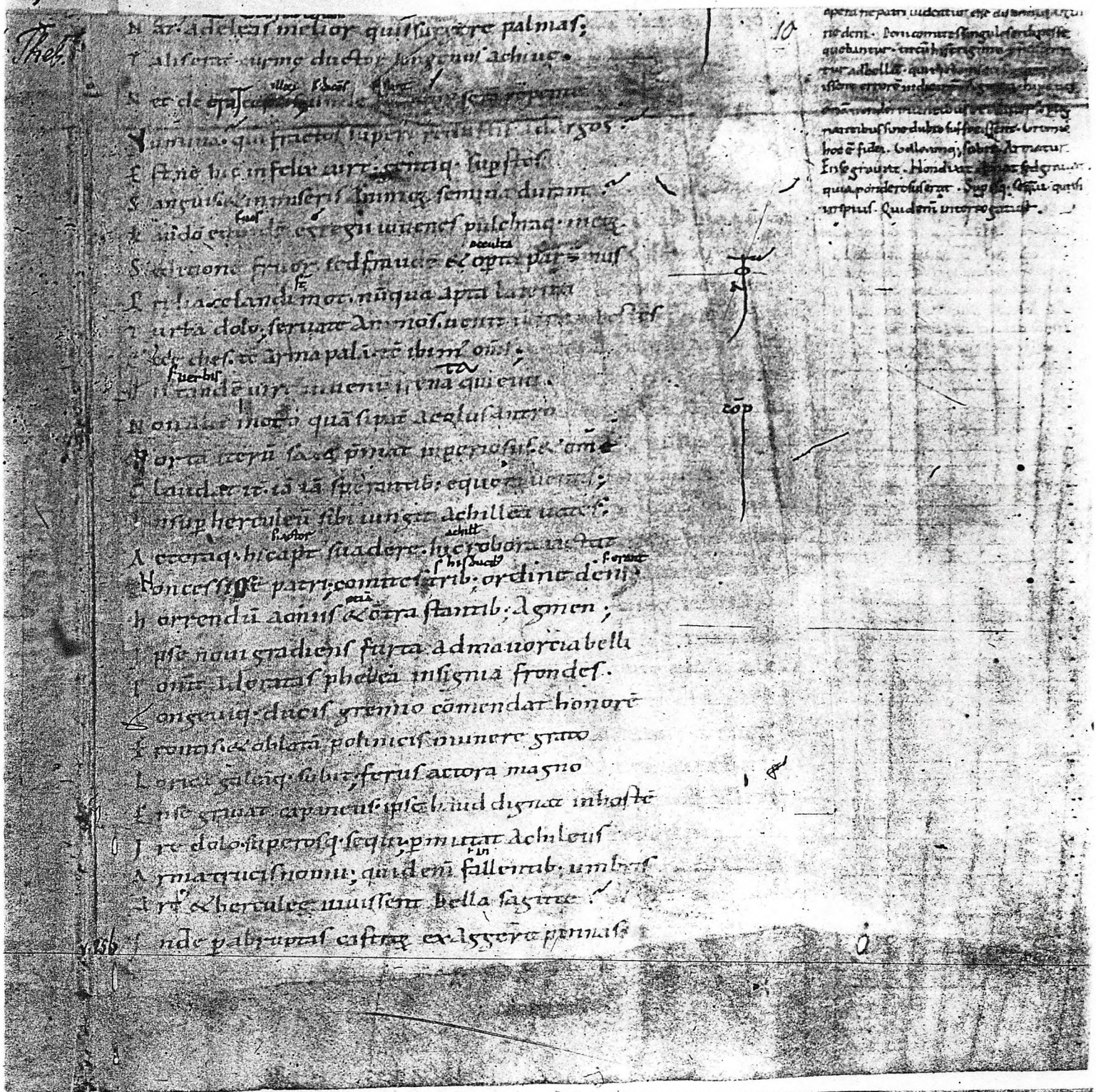
London BL. Egerton 267, f. 29r

London BL. Egerton 267, fol. 10v

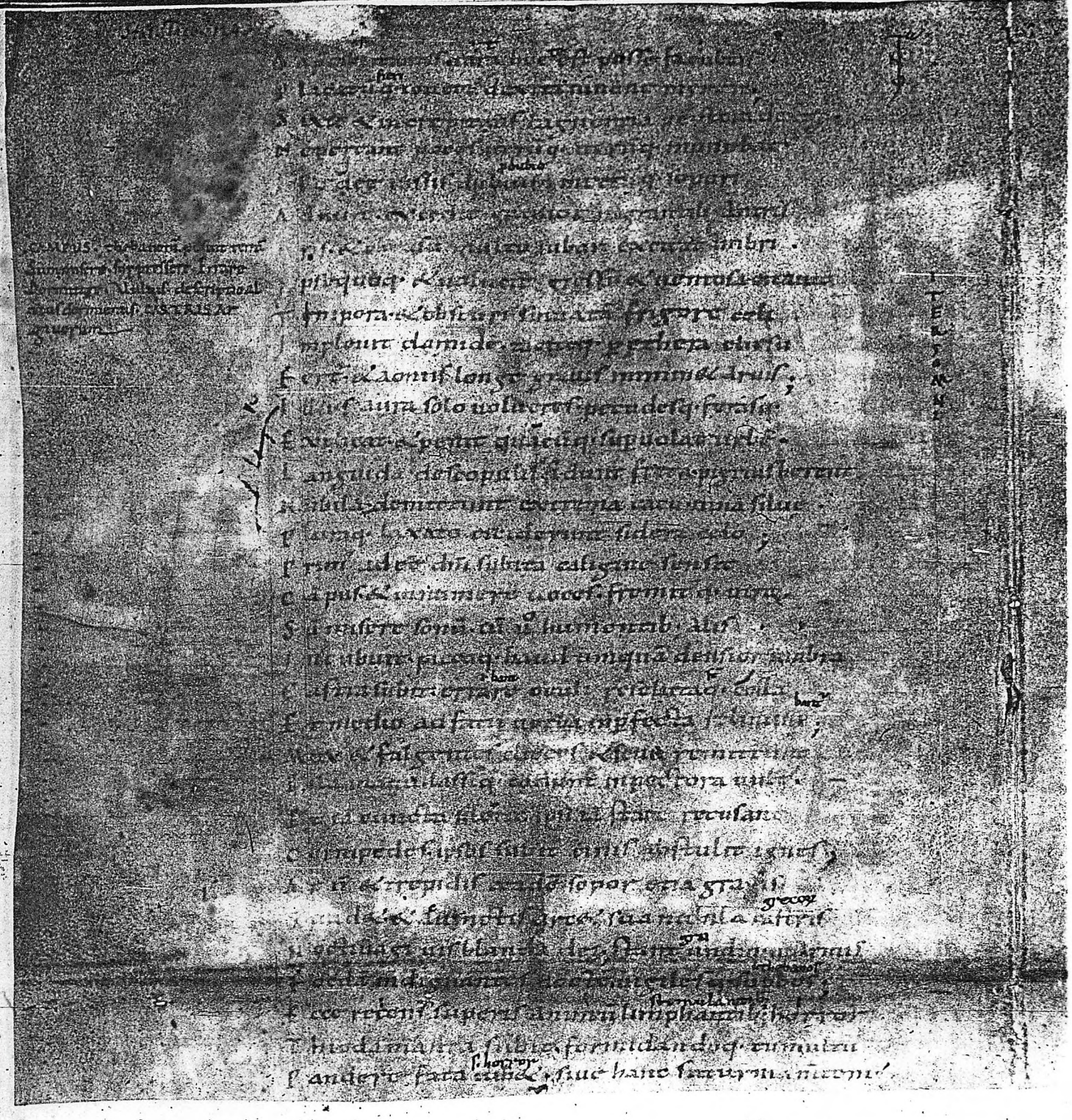
London
BL

Egerton 267

10v

London B.L. Egerton 267, fol. 10r

London BL. Egerton 267

London BL.
Harley 3042,
fol. 1v

In nomine Sce Trinitatis
incipit tract Sci Ambro
sii Epi Et Confessoris
De Officiis Liber
Primus.

Caput. I.

Episcopi proprium
munus, docere
populum.

Non arrogans ui
deri arbitror. si
inter filios fusci
piam affectum docendi. cū
ipse humilitatis magister
dixerit, Venite filii audite
me. timorem dñi docebo
uos; Inquo. licet et humi
litatem uerecundię eius
spectare et grām; Dicendo
enim timorem dñi. qui cō
munis uidetur esse omnibus.
expressit insigne documen
tum uerecundię; Et tamen
cum ipse timor initium
sapientię sit et effector bea

psalm: 33.

psal: 110.

sunt sacerdotii necessitudo.
Dedit enim dś quosdam qui
dem aptos. quosdam autem Ephes:
prophetas. alios uero euan
gelistas. alios autem pastores
et doctores; Non igitur mihi
aptorum gtiam uindico.
Quis enim hoc audeat. nisi quos
ipse filius elegit dī. non pro
phetarum grām. non utiquem
euangelistarum. non pastorū
circumspectionem. sed tantū
modo intentionem et diligen
tiam circa scripturas diuinas
opto assequi. quam ultimam
posuit aplś inter officia scorum.
Et hanc ipsam. ut docendi
studio possim discere. Vnus
enim uerus magister est. qui
solus non didicit quod homi Als. omnes
nes doceret. Homines autem

Harley 3042, fol. 1v

IN NOMINE DEI TRINITATIS
INCIPIT TRACT SCI AMBRO
SII EPI ET CONFESSORIS
DE OFFICIIS LIBER
PRIMUS.

Caput .i.

Episcopi proprium munus, docere populum.

Non arrogans ui
deri arbitror. si
inter filios fuscI
piam affectum docendi. cū
ipse humilitatis magister
dixerit. Venite filii audite
me. timorem dñi docebo
uos. Inquo. licet et humi
litatem uerecundię cuius
spectare et grām. Dicendo
enim timorem dñi. qui cō
munis uidetur esse omnibus.
expressit insigne documen
tum uerecundię. Et tamen
cum ipse timor initium
sapientię sit et effector bea
titudinis. quoniam timentes

psalm: 33.

psal: 110.

iunt lacerudin

Dedit enim dñs quosdam qui
dem aptos. quosdam autem
prophetas. alios uero euan
gelistas. alios autem pastores
et doctores. Non igitur mihi
aptorum grām uindico.
Quis enim hoc audeat. nisi quos
ipse filius elegit dī. non pro
phetarum grām. non uirtutem
euangelistarum. non pastorū
circumspectionem. sed tantū
modo intentionem et diligen
tiam circa scripturas diuinas
opto assequi. quam ultimam
posuit apls inter officia scorum.
Et hanc ipsam. ut docendi
studio possim discere. Vnus
enim uerus magister est. qui
solus non didicit quod homi
nes docerent. Homines autem
discunt prius quod doceant. et ab

Ephes: 4

Als. omnes

EXPL LIB PRIMVS
INCIP LIB SECVN
DVS OFFICIORVM
VPERIORE LIBRO

de officiis tractauimus· que conuenire honestati arbitraremur· in qua uitam beatam positam esse nulli dubitauerunt· quam scriptura appellat uitam aeternam· Tantus enim splendor honestatis ē· ut uitam beatam efficiant· tranquillitas conscientiae· & securitas innocentiae· Et ideo sicut exortus sol· lunae globum & ceteras stellarum abscondit lumina· ita fulgor honestatis, ubi uero & incorrupto uibrat decore· ceteras quae putantur bona sēm uoluptatem corporis· aut sēm sēm clara & inlustria obumbrat· Beata plane quae non alienis aestimatur iudicus· sed domesticis pcipit sensibus· tamquam sui iudex· Neque enim populares opiniones pmercede alia qua requirit· neq; pro supplicio paruet· Itaq; quo minus sequitur gloria habent inquit mercedē suam·

Honestatis igitur est· ut misericordiam facere· uel ieiunium deferre in abscondito· ut mercedem iudicaris a solo dō tuo quaerere· non etiam ab hominib;· Nam qui ab hominibus querit· habet mercedem suam· Qui aut adō· habet uitam aeternam· quam prestare non potest nisi auctor aeternitatis· sicut illud ē· Amen amen dico tibi hodie mecum eris in paradyso· Unde expressius scriptura uitā aeternam appellauit eam, quae sit beata· ut non hominū opinionib; estimanda relinqueret· sed diuino iudicio cōmitteret· Itaq; philosophi uitā beatam· Alii in non dolendo posuerunt hieronimus· Alii in rerum scientia· ut heryllus· qui audiens ab aristotele· et theofrastro· mirabilit laudatam ee rerum scientia· solam eam quasi summum bonum posuit· cum illi eam quasi bonū· non quasi solum bonum laudauerunt· Alii uoluptē dixerunt· ut epicurus· Alii ut

London BL. Harley 3042, f. 32r

London BL. Harley 3042, fol. 51v

INCIPIT LIBER OFFITIORVM TERTIVS

Caput .I.

Quod sancti et in quiete maxima operentur et mrca, ostenditur ex Moyse et Heliseo.

QUID pphetа docuit nos tam quam in ampla domo deambulare in corde nostro. et conuersari cum eo tamquā cum bono contubernali. ut ipse sibi diceret et loqueret secū. ut ē illud. DIXI custodiam uias meas. Salomon quoq; filius eius dicit. Bibe aquā de tuis uasis. et de puteis tuorū fontib;. hoc est tuo consilio utere. qua eñ alta consilium in corde uiri. Memo inquit alienus. participes sit tibi. Fons aquae tuae sit tibi pprius. et iocundare cū uxore monte totam legem complexus est. et in illa solitudine qui cū eo loqueret non defuit. Vnde et dauid plus est. si cū aliquo loquatur. quia ipse secū. Transibant apti. et umbra eorū curabat infirmos. TAngebant uestimenta eorū. et sanitas deferebat. Sermonem locutus ē helias. et pluuia stetit nec cecidit super terrā tribus annis et vi. mensib;. Iterū locutus est. et ydria farinae non defecit. et uasolei toto famis diuturnae tempore non ē exinanitū. & qm pleroſq; delectant bellica. quid est prestantius. exercitius. magnis lacertis. an solis mentis con

Psalm: 38.

Prou: 5.

Psal: 4

Act: 5.

3. Reg: 1

re quae ẽ tibi auuenturae. Cer
uus amicitiae. et pullus grarum.
confabulent tecum. Non ergo
prius scipio sciuit solus non ee
cum solus eet. nec minus otiosus.
cum otiosus eet. Sciuit ante ip
sum moyses. Qui cũ taceret cla
mabat. cum otiosus staret. prelia
batur. Nec solum preliabatur.
sed de hostib; quos contigerat
triumphabat. Adeo otiosus. ut
manus eius alii sustinerent. Nec
minus quã ceteri. nec otiosus qui
otiosis manib; expugnabat hos
tem. que non poterant uincere
qui dimicabant. Ergo moyses
et insilentio loquebatur. et in
otio operabat. Quius aute ma
iora negotia quã huius otia qui
quadraginta dieb; positus in

Exodi. 17.

fecisse prelium. Sedebat Heliseus in uno loco. et rex syriae magna belli molem inferebat populo patrum. Diuersisq; consiliorum aceruabat fraudibus. et circũ uenire insidius molieba tur. Sed oms eius apparatus prophetã dephendebat. et ingore mentis pgram di ubiq; psens. cogitationes hostium suis annuncia bat. et monebat quib; cauerent locis. Quod ubi regi syriae manifestatũ est. misso exercitu. clausit pphetã. Oraut Heliseus. et oms eos cecitate percuti fecit. et captiuos intrare in samariã. qui uenerant obsidere eũ. Conferam hoc otium cũ aliorum otio. Alii enim requiescendi causã abducere animum a negotiis solent.

4. Reg: 6.

quia pauperes mortem mulieris
ingemiscebant. Loco ipsi petro
statum remisit. quia amarissi
me fleuit. Et tu si amarissime
fleas. Ds aute respiciet. culpa
discedet. Vulnus enim doloris
abligat luxuriā criminis. er
roris delictas. Sta dū doleamus
admissa. ad mittenda excludi
mus. & fit quedā de emendatione
tione culpe. disciplina inno
centiae. Nihil ergo reuocet apō
nitentia. Haec ubi communis
cum sciss est. Vnam que imitan
da talis. qualis scorum deplora
tio. Dauid manducabat sicut
panem cinerem. & potū suum
lacrimis temperabat. Loco nunc

Psalm. 101.

quia sicut unum baptisma
ta una pēnitentia que tam
publice agitur. Nam cotidie
nos debet penitere peccā.
sed hec delictorum leuiorū
illa grauiorum. Vacuus aūt
inueni qui innocentiā serua
uerit quā qui congrue ege
rint penitentiā. Vnquisquis
illam poenitentiam putat ubi
acquirendae ambitio digni
tatis. ubi uani effusio. ubi ipsi
us culpe coniugalis usus. Re
nuntiandum saeculo est som
no ipsi minus indulgendum
quam natura postulat. Inter
pelandus est gemitib; inter
rumpendus suspirijs sequestran

ampliuſ gaudet quia am
pliuſ fleuit & exactuſ aqua
rū deſcenderunt inquit
oculi mei. Iohanneſ mul
tum plorauit & reuelata
ſibi dicit xp̄i myſteria. At
uero illa mulier quę cum
eſſet in peccatiſ & deberet
flere gaudebat & ueſte
purpurea atq; coccinea
operiebatur. & auro ſe mul
to & pretioſiſ lapidibuſ or
nabat eterni fletuſ luget
erumnam. Merito repperi
untur qui ſepiuſ agendā
poenitentiā putant quia
luxuriant in xp̄o. Nam ſiuere
agerent poenitentiam. iteran
dam poſtea nonputarent. q̄
duſ orationibuſ. Aluendum ita
ut uitali huic moriamur uſu.
Se ipſum ſibi homo abneget.
et totuſ mutetur. ſicut quendā
adoleſcentem fabulae ferunt
poſtamoreſ meretricioſ pere
gre profectū. & abolito amo
re regreſſum. poſtea uetera
occurriſſe dilectae. Quę ubi ſe
non interpellatā mirata hinc
putauerit non recognitā. rur
ſuſ occurrens dixerit. ego ſum.
reſponderit ille. ſed ego non
ſum ego. Vnde bene dn̄s ait.
Qui uult poſtme uenire abne
get ſemetipſum ſibi & tollat
crucem ſuā & ſequatur me.
Etenim qui mortui et conſepul
ti xp̄o ſunt non debent iterum

Math: 16.

Landon BL. Harley 3042, fol. 140v

Presul eberhardus xpi famulamine parcus
Hunc tibuit libru xpi genitricis ad[ae]

Et specus et domino communia claudere umbra;
Siluestrem montana torum cui sternere uxor
Frondibus et culmo; uicinaru[m] fetaru[m]
Pellibus; haud similis ubi cinthia; nec ubi cuius
Urbanus nudos extinctus passer ocellos;
Sed potanda ferens infantibus ubera magnis
Et sepe hordior glandem fluctante marito.
Quippe aliter tunc orbe nouo celoq; recenti
Uiuebant homines; q u rupto robore nati
Compositiq; luto. nullos habuere parentes;
Multa pudicicie ueteris uestigia forsan
Ut aliqua extiterint et subiove. sed ione nondu[m]
Barbato. nondu[m] grecis uirare paratis
Et caput alterius; cui fas[ce]m nemo timeret
Caulibus ac pomis et apesto uiueret herbis
Paulatim deinde ad superos astrea recessit.

Communi umbra: quia omnibus. Non eni[m] erat distincta habitatio pecoris & hominis.

Frondibus & culmo: pro frondibus & culmo: quibus pro lectis utebantur.

Mica: catullus breuem mica carpit: que per mensas passerculi sui edomiti ludebat. qua illo mortuo: non solet ynde & libellu[m] de eius solatione catullus inscribit hinc manalis passer deliciis mei catulli.

Magnis infantibus dicit: quia non erant lautiores & ditiores orbis ut modo sunt quibus nec sumunt infantes. qui adhuc ablactati deliciis.

Nec frumenti nostri nec antiqui fructus qui spontaneus generabatur erat. sed glandes alias quas hiemales.

Antiqui fagino more utebantur & ut in ipsa arcem habitacula locarent. ut ex pecudibus nascar. quia ex arbore nullus arbori[s] carnes procreat. nec habuit in arcam mane nec egredi. & unde dicit eque pecudes homines nascerentur.

Hic ostendit se non ignorare quod sicomo nata sine semine accepisse. nec ficus ficum pariat. sed ficus ficum. Et ficus ficum. Et ficus ficum.

Add. 30461 32 925506

Iuuenalis

Semper ego auditor tantum? numquane reponam

Exatus tonensi rauci recitante cadino

Impune ergo mihi recitauit ille togatas

Hic elegos impune diu consumpserit ingens

Telephus aut summi plena iam margine libri

Scriptus et in tergo necdum finitus Orestes,

Nusquam magis nulli domus est sua quam mihi lucus

Matris et Aeoli uicinum rupibus antrum

Vulcani quid agant uenti quas torqueat umbras

Iasonis patrui ad aloen colchida unde nefandae

Acus unde alius furtiuae deducat aurum

Pellicule quantas iaculetur monichos ignis,

Ponticoni stratam lapidosa cadauera cultro

Semper et assiduo ruptae lectore columnae,

Expectes eadem summo minimoque poeta,

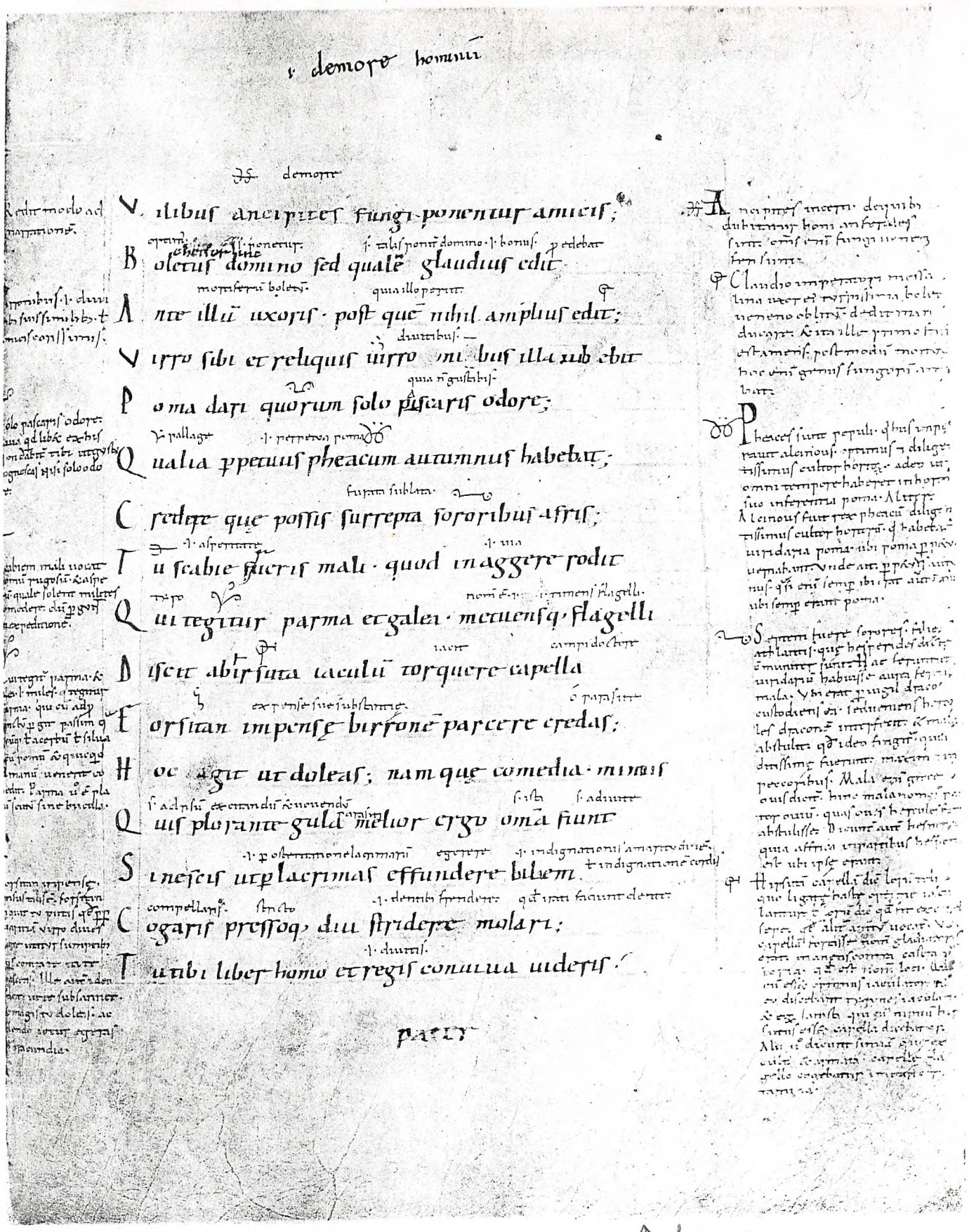
Subgrammatici censoris fumosa magistri

Pectora nos ergo manum ferulae subducimus: et nos

Consilium dedimus Sullae, privatus ut altum

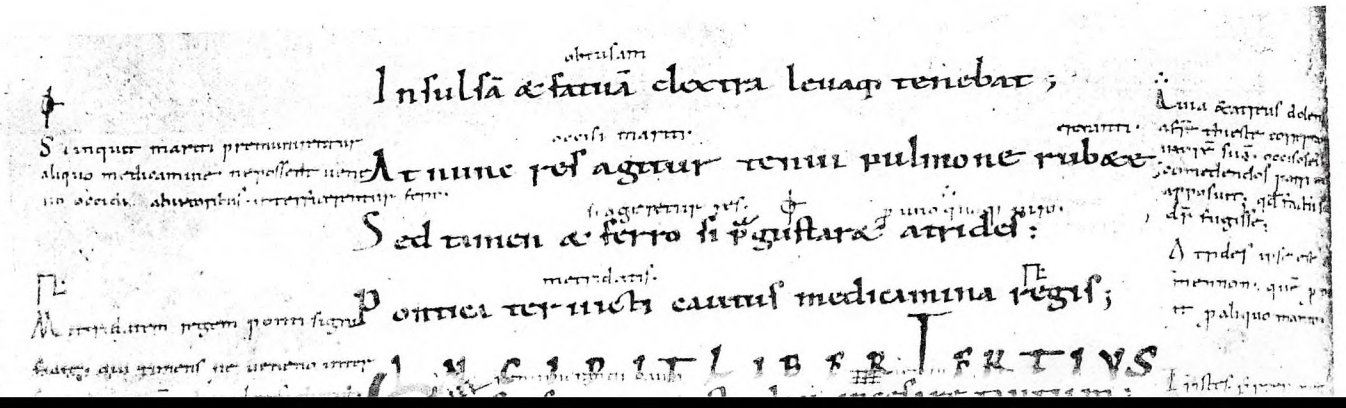
B ökml. Lic
London Add. 15090
f. 71v

Juvenal. About A.D. 1034 – 1046. London. Brit. Mus. Add. MS. 30861

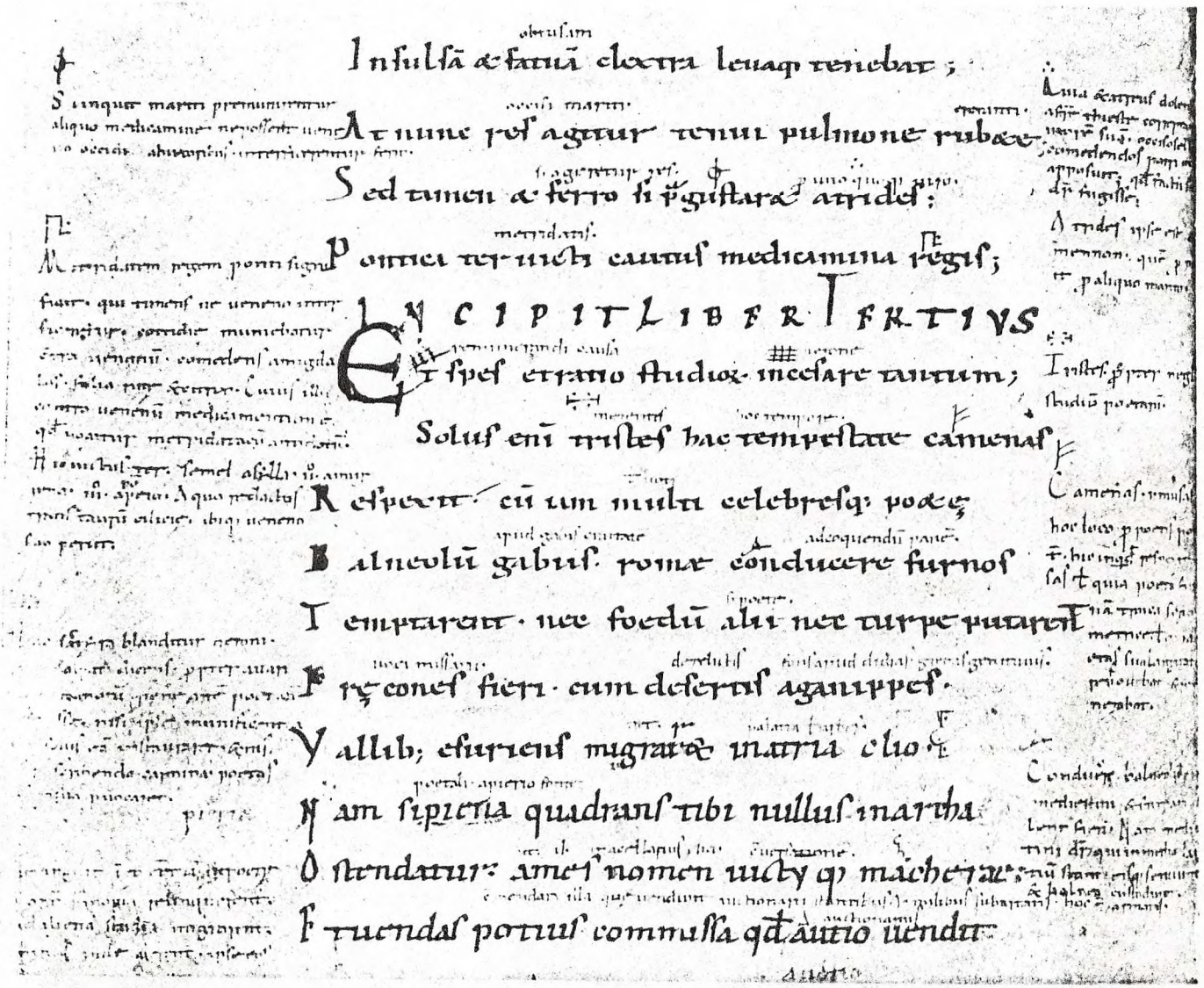
↑ fol. 31

(b)

The New Palaeographical Society, Facsimiles of Ancient MSs., etc. (1. ser.) Pl. 211

(b)

Insulsa æ fauū cloaca leuaq; reuebat;
Ac nunc pol agitur tenui pulmone rubeta
Sed tamen a ferro si p̄gustare arridet;
Pannica ter-nucha cauus medicamina regis;
INCIPIT LIBER TERTIVS
Et spes etsi amo studio· inceptaq; tuendum;
Solus en̄ tristes hac tempestate camenas
Rel'quere cū tum multa celebresq; poetę
Alueolū gabius· romæ conducere furnos
Temptarent· nec fœdū alij nec turpe putarent
Ire coneſ fieri· cum deserta aganippe·
Vallib; eliconis migrare inania clio
Nam sipieria quadrans tibi nullus in arthā
Ostendatur· amet nomen mercy q; machetae
Tuendas potius commissa q; auctio uendat

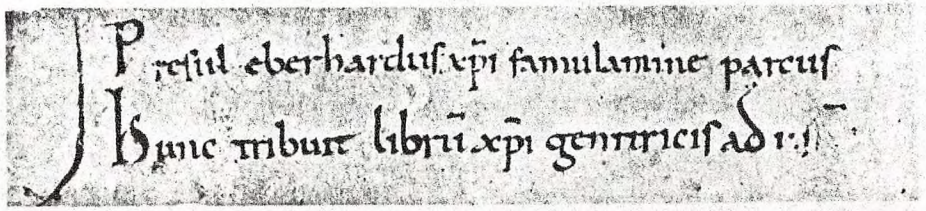
(c)

(b)

Insulsa æstatis cloaca lenaq; tenebat;
Et nunc pestagitur tenui pulmone rubetam;
Sed tamen a ferro si pigustare arrident;
Pomaq; terruchi cautus medicamina regis;
INCIPIT LIBER TERTIVS
Et spes etrano studia incessare tantum;
Solus enim tristes hac tempestate camenas
Respexit cum multa celebresq; poetas
Balneolum gabiis romae conducere furnos
Temptarent nec fœdum alii nec turpe putarent
Rex comes fieri cum desertis aganippes
Vallib; esuriens mugiatq; inania clio
Nam sipieria quadrans tibi nullus in artha
Ostendatur ames nomen uicty q; macheras
Fruendas potius commissa q; autio uendit

(c)

Presul eberhardus xpi famulamine parcus
Hunc tibur libru xpi genetricis ad[illegible]

New Palaeographical Society Pl. 211

London BL. Add. 30861